

Zasavski TEDNIK

TRBOVLJE, 17. oktobra 1963

ŠTEVILKA 43

LETO XVI

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

- ZENE SKOZI BORBO IN ČAS — zapis ob 20-letnici prvega kongresa Slovenske protifašistične ženske zveze — stran 3
- VESTI IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV — stran 4
- KULTURA V OSNUTKIH STATUTOV SAVSKIH OBCIN — stran 5
- FOTOREPORTAŽA O I. TURISTIČNEM DNEVU ZAGORJA — stran 9



PREJSNJO SREDO JE OBISKALA ZAGORJE OB SAVI STUDIJSKA SKUPINA UNESCA IZ GVINEJE IN NIGERIJE, KI JE DOPOTOVALA V NASO DRŽAVO NA POVABILO JUGOSLOVANSKE NACIONALNE KOMISIJE ZA UNESCO. Med bivanjem v Zagorju ob Savi je prosvetne delavce iz dveh prijateljskih afriških držav med drugimi spremljal predsednik Občinske skupščine Zagorje ob Savi, tovariš Dušan Kolenc.

Naša obveza izpolnjena

V Zasavju vpisano 214.553.000 din posojila za obnovo in izgradnjo Skopja

V torek opoldne smo zaključili z vpisovanjem ljudskega posojila. Sredstva, zbrana iz posojila, bomo namenili glavnemu mestu bratske Makedonije, njegovim prebivalcem, za izgradnjo novih in novih stanovanj, objektov družbenega standarda, komunikacij. Z njimi bomo skušali vsaj delno omiliti težko nesrečo, ki je pred meseci prizadela Skopje in njegove prebivalce.

Smo opravili svoj moralni dolg? Lahko zapišemo: da. O tem lahko trdi delavec, ki je brez prigovarjanja vpisal znesek v višini šest enodnevnih zaslužkov ali več. Opravil ga je vsakdo, ki je podpisal posojilo z zavestjo, da bo s tem po svojih močeh pomagal človeku.

PRIJATELJA SPOZNAS V NESRECI.

Imeli pa smo primere odkritega in namernega zatajevanja, odrekanja. Bili so to ljudje z nizkim moralnim čutom, ki pa jih na srečo ni bilo veliko.

Poročila, ki smo jih zadnji dan vpisovanja ljudskega posojila prejeli iz Litije, Zagorja, Trbovelj, Hrastnika in Radeč pričajo o visoki moralni zavesti delovnih ljudi Zasavja. Skoraj v vseh občinah so obveze, ki smo jih sprejeli pred začetkom vpisa, izpolnjene ali celo presežene. Delovni kolektivi so preko organov samoupravljanja pri-

(Nadaljevanje na 2. str.)

Težaven položaj zasavskih premogovnikov

Zasavski premogovniki, med katere spadata rudnika rjavega premoga Trbovlje-Hrastnik in Zagorje, so najstarejši premogovniki in dajejo tudi največ rjavega premoga v Sloveniji. V času hitrega razvoja tehnike in proizvodnih sredstev pomeni 200-letni obstoj rudnikov vsekakor objektivno težavo v njihovem delu. Zato so pogoji za delo v zasavskih premogovnikih nedvomno zelo težavi, saj imajo zastarele naprave, zastarel je ves transport, premog je že zelo globoko, obilno je vode in metana.

Navzlic temu so vsa leta izpolnjevali svoje planske naloge in pred leti, ko so se nekateri drugi rudniki šele začeli razvijati, je bil zasavski premogovni bazen tisti, ki je kril velike potrebe po premogu. K temu bi dodal še podatek o vloženi družbenih sredstvih za razširjeno reprodukcijo: v obdobju zadnjih 15 let sta dobila rudnik Trbovlje-Hrastnik 350 milijonov, rudnik Zagorje pa 337 milijonov din.

In vendar sta se iz leta v leto dvigala proizvodnja in produktivnost dela, kajpak ob največjih naporih kolektivov. V rudniku Trbovlje-Hrastnik je produktivnost dela (rudniška) znašala v letu 1958 — 1,14 tone (na delavnik), v letu 1962 pa že 1,46 tone. Prav tako se je v rudniku Zagorje produktivnost

dela povečala od 1,20 tone (na delavnik) v letu 1958 na 1,59 tone v letu 1962.

Občutno se je zmanjšala tudi poraba nekaterih materialov, posebno lesa. To bi moralo prispevati k znižanju proizvodnih stroškov. Dejansko pa je rentabilnost poslovanja iz leta v leto slabša.

Leta 1954 so bile cene premoga plafonirane, kar je še bolj poslabšalo že tako težaven položaj premogovnikov.

V času od leta 1954 do danes je bila plafonirana cena premoga zvišana za 28 %, medtem ko so se cene drugih materialov in storitev povečale za več kakor 60 odstotkov, osebni dohodki pa so kar dvakrat večji kot pred devetimi leti. Nekateri delavci rudnikov so bile v tem času sicer znižane, vendar je to pomenilo le kratkotrajno

rešitev, saj so kljub temu stroški poslovanja nezadržno naraščali. Letošnja olajšava za rudnike — ukinitve rente — ni nič pomagala, ker je zasavski premogovniki sploh (Nadaljevanje na 4. str.)

KRONIKA TEDNA

Trboveljski »Slavčki« v Radečah

(pb) RADEČE — V nedeljo popoldne so gostovali v dvorani DPD »Svoboda« Radeče pevci trboveljskega »Slavčka«, ki so tu priredili koncert narodnih, umetnih in partizanskih pesmi ter zborov in oper. Radečani so bili z nastopom Trboveljčanov zelo zadovoljni in so jih za njihovo izvajanje večkrat nagradili z dolgotrajnim aplavzom.

Na terenu končali

s konferencami OO ZK (pb) HRASTNIK — Kot smo izvedeli na občinskem komiteju Zveze komunistov Hrastnik so včeraj končali z rednimi letnimi konferencami osnovnih organizacij ZK na terenu. Na teh konferencah so komunisti razpravljali o vrsti vprašanj, med njimi o družbenih službah, sta-

tutu občine, stanovanjskih skupnostih, trgovini, zdravstvu, enotnosti organizacije ZK in drugem.

Seja ObK ZK Trbovlje

(pb) TRBOVLJE — V petek popoldne je bila v Trbovljah seja občinskega komiteja ZKS. Na njej so razpravljali o pripravah na letne konference OO ZK, statutih delovnih organizacij ter drugih vprašanjih.

Seja predsedstva ObSS Zagorje

(ma) ZAGORJE — V petek je predsedstvo občinskega sindikalnega sveta Zagorja ob Savi razpravljalo o pripravah na plenum ObSS, o programu za mesec varnosti pri delu, o poteku izdelave statuta delovnih organizacij in potrdili imenovanja predsednikov in članov komisij, ki delujejo pri občinskem sindikalnem svetu.

15 LET STROJNE TOVARNE TRBOVLJE

TRBOVLJE, 16. oktobra (po telefonu). — Včeraj opoldne je kolektiv Strojne tovarne proslavil 15-letnico obstoja tovarne. Slovesnosti, ki je bila v hall tovarne, se je udeležilo nekaj sto članov kolektiva in številni gostje.

Na slovesnosti je govoril predsednik delavskega sveta inž. Bogo Flisek, ki je orisal razvojno pot delovnega kolektiva v obdobju petnajstih let. Tovarna se je pričela nalagati in razvijati šele po letu 1952, ko je bil izdelan investicijski program. Razen rudarskih strojev, ki so bili osnova proizvodnje več let, izdeluje Strojna tovarna danes vrsto strojev tudi za potrebe drugih panog industrije. Iz leta v leto se je večala proizvodnja, pa tudi vrednost proizvodnje. Danes proizvedejo v tovarni petkrat več kot pred leti. Čez sedem let bodo izdelali v Strojni tovarni že za 8 milijard in 200 milijonov dinarjev raznih strojev in naprav.

V kulturnem programu na torkovi slovesnosti so sodelovali: ansambla »Niko Stritof« in »Dobri znanci«, kolektiv pa so pozdravili tudi pionirji z osemletke »Alojza Hohkraut«.

Naša obveza izpolnjena

(Nadaljevanje s 1. str.)
spevali k posojilu se sredstva iz svojih skladov. In spet vsakdo po svojih močeh.
Z zadovoljstvom lahko spet ugotovljamo, da smo z zadnjim posojilom za pomoč porušeni Skopju izpolnili eno svojih velikih moralnih obveznosti.

TRBOVLJE, 16. oktobra (po telefonu). Po nepopolnih podatkih Službe družbenega knjigovodstva v Litiji, Zagorju ob Savi, Trbovljah in Hrastniku je do večeraj opol-

dan vpisalo 19.483 vpisnikov 109,368.000 dinarjev posojila, 84 delovnih organizacij pa je prispevalo za posojilo 105 milijonov 185.000 dinarjev. Skupno je bilo v Zasavju vpisane 214,553.000 dinarjev posojila za obnovo in izgradnjo Skopja.

V Trbovljah je 7.886 vpisnikov vpisalo 52,348.000 dinarjev, v Litiji 2.256 14,905.000, v Zagorju 3.433 17,737.000 in v Hrastniku 2.588 vpisnikov 15,681.000 dinarjev posojila. Ostali vpisniki so po občinah

vpisali naslednje zneske: v Litiji 401 vpisnik 1,132.000, Zagorju 310 vpisnikov 1 milijon 96.000, v Trbovljah 1413 vpisnikov 3,186.000 in v Hrastniku 294 vpisnikov 1,016.000 din posojila. Individualni kmetijski proizvajalci pa so vpisali takole: 464 kmetov v Litiji 1,030.000 dinarjev, 279 v Zagorju 684.000, v Trbovljah 70 vpisnikov 252.000 in Hrastniku 109 kmetovalcev 301.000 dinarjev. Kmetovalci v Radečah in okolici pa so vpisali preko 900.000 dinarjev, kar je nad predvidevanji.

VPISANO POSOJILO	V ZASAVJU (po podatkih od 15. 10. ob 12. uri):			
	TRBOVLJE	HRASTNIK	ZAGORJE o/S	LITIJA
delavci in uslužbenci	52,348.000	15,681.000	17,737.000	14,905.000
Individualni kmetijski proizvajalci	252.000	301.000	684.000	1,030.000
ostali vpisniki	3,186.000	1,016.000	1,096.000	1,132.000
delovne in druge organizacije iz sredstev skladov	61,180.000	12,130.000	14,100.000	17,775.000

Opomba: Vpisano posojilo ruinarjev z vseh obratov Rudnika Trbovlje — Hrastnik je upoštevano pri vpisu v Trbovljah.

Nova številka

»OBČANA«

Uvodnik 40. številke »Občana« je posvečen 20-letnici zasedanja zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju. Nadalje vsebuje nova številka »Občana« članek Skupščinski odbor o pripravah statutov in anketo na temo Pristojnost in financiranje krajevnih skupnosti. Bojan Kardelj je napisal sestavek o šolskih statutih in organih upravljanja v naših šolah. Vinko Mlakar pa o samoupravljanju v gospodarstvu. Janez Jerovšek piše pod naslovom Materialna osnova kulturne dejavnosti v občinah o rezultatih, ki jih je glode teh vprašanj dala raziskava republiškega inštituta za sociologijo. Članek Neodgovorno in neurejeno poslovanje bi morali sproti preprečevati je napisal Anton Zupan, članek Izpopolnjevanje sistema stanovanjskega gospodarstva Franc Rupret, članek Delitev osebnega dohodka tudi v sodnih ustanovah Roman Lobnik, prispevek Regulacijski načrt mestnega dela občine Moste-Polje pa je delo inž. Mirka Mrva. Razen omenjenih prinaša »Občana« še vrsto drugih aktualnih prispevkov.

Zasavski TEDNIK

Ustanovljen decembra 1947 — Glasilo občinskih odb. SZDL Hrastnik, Litija, Trbovlje, Zagorje ob Savi — Glavni in odgovorni urednik Marjan LIPOVSEK — Ureja uredniški odbor — Uredništvo in uprava Trbovlje, Trg revolucije 11/II, telefon 80-191 — Račun pri NB mezna številka 20 din — Naročnina: mesečno 60 din, četrtletna 180 din, polletna 360 din, celoletna 720 din — Poštnina plačana v gotovini — List tiska CP — Gorenjski tiska v Kranju — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo

Lojze Požun:

Medtem ko so revirski komunisti svoje stike s krščanskimi socialisti takoj aprila 1941 še bolj utrdili in z vodstvom JRZ navezali stike v maju, je bila zveza z vodstvom Sokola važna predvsem zaradi sodelovanja in razpoloženja precejšnjega dela inteligence, obrtnikov in trgovcev. Tudi revirski komunisti so si prav s svojimi protifašističnimi akcijami že pred vojno pridobivali pristaše in simpatizerje v demokratičnem krilu Sokola. Prišlo je celo do sodelovanja s Sokoli ob Hitlerjevem rojstnem dnevu, ko so podnevi in ponoči skupno patrolirali po revirskih dolinah, na Mrzlici, Kalu in Sv. Planini pa postavili oborožene straže, ki naj bi preprečile kulturbundovcem zažiganje kresov.

Kakor komunisti so tudi vse ostale skupine, združene v okrožnem odboru OF v začetnem obdobju delovale še ločeno in zbirale živce, denar, obleko ter somišljenike po svojih lastnih zvezah. Po formiranju okrajnih odborov OF Zagorje Trbovlje in Hrastnik in z vključevanjem v osnovne organizacije, krajevne, vaske odbore OF, pa so politične razlike ustanovljenih skupin že zbledle in so zavedne posameznike združevale osnovne naloge OF. Tako je ob prvih partizanskih akcijah imela Trboveljska četa, oziroma po združitvi z zagorsko skupino imenovana Revirska četa, v organizacijah OF že močno materialno in moralno oporo.

Iz nemških poročil lahko razberemo zaskrbljenost okupatorja zaradi sprememb, ki so nastale po vojni s Sovjetsko zvezo. Tako je vodja trboveljske orožniške postaje Mühleder 10. julija 1941 poročal komandantu varnostne policeje in varnostne službe za Spodnjo Stajersko v Maribor: »Po aretaciji komunistov 26. junija 1941 in izselitvi nekaterih družin lahko trdim, da se je razpoloženje proti Rajhu zaostriilo. To pa verjetno za to, ker je velik del komunistov že pred tem pobegnil. Ti ljudje se sedaj potikajo po okoliških gozdovih in hribih in s svojo propagando vplivajo na sedanje stanje. Tukaj se širijo govornice, da so Rusi prodrli že v Romunijo in na Karpate, da bodo kmalu prišli tudi sem in pobili vse Nemce. Med drugim govorijo, da bodo Rusi na tukajšnje industrijsko območje spustili večje število padalcev in da bodo takrat začeli z akcijami. Iz povsem zanesljivega vira smo 5. julija zvedeli, da se na Mrzlici združuje večja skupina ljudi, ki prepevajo angleške in ruske pesmi v slovenskem jeziku in govorijo, da se bo pričel ples čez kakih osem dni. Orožja in streliva imajo dovolj. Na teh sestankih — večji del so to mladi ljudje — baje sodelujejo tudi bivši Sokoli in socialisti. Da bi se zavarovali pred iznenadjenjem, so v vse smeri postavili stražarje. Do sedaj pri zasledovanju komunistov nismo imeli nobenega uspeha, ker pač lahko že od daleč opazijo uniformiranega orožnika in se umaknejo v varna skrivališča. Kolikor smo do sedaj ugotovili, se komunisti, ki so zapustili delo 22. junija 1941

Rudisova ekipa: odlično

Kot poročajo iz Skopja je »Rudisova« strokovna skupina dobila doslej že precej pohval za opravljeno delo. Člani te skupine opravljajo namreč zelo nevarna dela, postavljajo oporja v stanovanjskih blokkih, ki imajo delno porušene zidove, premaknjena nadstropja in podobno. Pri svojem delu so podprli tudi nekaj blokov, ki so bili označeni z rdečo barvo, torej za rušenje.

Od prizadevnosti te ekipe je odvisno tudi, kako hitro bodo gradbena podjetja naprej usposobila stanovanjske zgradbe za vselitev stanovalcev.

Kot smo izvedeli na upravi združenja »Rudis«, je ta ekipa doslej podprla z jamskimi stojkami okrog osem stanovanjskih blokov, med njimi železničarski blok s 114 stanovanji, delala pa je tudi v zgradbi Narodnega sobranja Makedonije in drugod.

Pri svojem delu pa je ekipa pokazala izredno zavzetost,

saj delajo člani ekipe tudi po deset, dvanajst in tudi več ur, kar je za izredno nevarno delo nedvomno izredno požrtvovalno.

Pred kratkim je delala ekipa v zgradbi Kemoimpexa, ko se je nenadoma porušila sosednja zgradba. Medtem, ko je skoraj tisoč prebivalcev gledalo ruševine, je ekipa z vso mirnostjo nadaljevala delo. Svojo hladnokrvnost so člani ekipe pokazali nasploh pri svojem delu povsod, saj nihče ne upa v zgradbe, ki so na pol porušene, povrh vsega pa še označene z rdečo barvo, razen »Rudisovcev«.

Pri njihovem delu pa so se izkazale tudi jamske stojke, izdelek Strojne tovarne Trbovlje, ki prenašajo do 50 t pritiska. Zanje so se začela zanimati še nekatera gradbena podjetja.

Za svoje požrtvovalno delo pa so člani ekipe dobili več pohval predstavnikov družbenega življenja Skopja in Makedonije.

(pb)

ZASAVSKI REVIRJI U JULIJU 1941. LETA

(72 delavcev, deloma vodilni komunisti iz Trbovelj, Hrastnika in Zagorja), potikajo na območju orožniških postaj omenjenih treh krajev in se ukvarjajo z intenzivno propagando.

Z ozirom na sedanjo šibko zasedbo orožniške postaje (trije orožniki, trije pomožni policisti, 2 tolmača) nujno prosimo za okrepitev. Tudi z namestitvijo izpostave varnostne službe v Trbovljah bi lahko zagotovili boljše uspehe.

Da bi zavrl komunistično propagando in polovili v okolihu skrivajoče se komuniste, bi bilo najbolje opraviti temeljito in bliskovito preiskavo.

Ker priprave za oboroženo vstajo v Revirju niso povsem potekale po smernicah in sprejetih sklepih ter so bile tudi zveze z Ljubljano začasno prekinjene, je okrožni komite poslal svojega član Franca Kralja v začetku julija 1941 na javko PK KPS za Stajersko v Gabrje k Caterju, da bi tam poizvedel kako se stvari razvijajo v Savinjski dolini in kdaj se pričeti z akcijami. Pa ni izvedel nič natančnejšega. Ko pa se je vrnil Sergej Kraigher iz Ljubljane, kamor je bil odšel 5. julija in se tam sestal z Edvardom Kardeljem, so zvedeli, da je preiti iz priprav na vstajo k samim oboroženim akcijam 22. julija 1941. Nekako v istem času sta prišla iz Ljubljane tudi dr. Aleš Bebler, namestnik komandanta glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet in sekretar PK KPS za Stajersko Slavko Slander-Aleš. Na seji okrožnega komiteja KPS za Revirje, ki je bila verjetno okrog 10. julija 1941, so poimensko določili, kdo od komunistov naj takoj odide v partizane in kdo naj ostane še v legalni ali v ilegalni na terenu. Tako se je v naslednjih dneh odzvalo pozivu in prišlo v partizanske vrste večje število Trboveljčanov in nekaj Zagorjanov in tako izpolnilo svojo partijsko dolžnost. Med njimi so bili tudi komunistični mladinci in nekaj simpatizerjev.

Zaradi prve nemške hajke večjega obsega, 12. julija 1941, v kateri je sodelovala celjska motorizirana žandarmerija, se je trboveljska četa premaknila od Francke Unetičeve v Gabrskem k St. Lenartu za Sv. Planino. Komandir čete je bil Lojze Hohkraut, partijski sekretar v četi je bila Tončka Čečeva, intendantske posle pa je vodil Lojze Zupančič, ki so ga za razliko od Lojza Hohkrauta klicali kar za Cvajerja (podpisoval se je Alojz II).

Kakor v sosednji Savinjski dolini so bile sredi julija 1941 tudi v Revirjih priprave na oborožen upor v polnem teku. Vsak dan je prinesel kaj novega. Če ne štejemo nemške civilne uprave, katere pripadniki so bili vsi oboroženi, in oboroženih Volksdeutscherjev (v Zagorju jih je bilo na primer 16), je bila nemška oborožena sila julija 1941 prav šibka.

ŽENE SKOZI BORBO IN ČAS

Oktobrski dnevi leta devetnajstotriinštiridestega pomenijo za slovensko ljudstvo svojstven mejnik. V Kočevju je od 1. do 3. oktobra zasedal Zbor slovenskih odposlancev, 17. in 18. oktobra 1943, komaj dva tedna po Kočevskem zboru, je v Dobrniču pri Trebnjem zasedal I. kongres Slover.ske protifašistične ženske zveze, pred tem pa je bil 10. oktobra istega leta v Kočevski Reki I. kongres Zveze mladine Slovenije.

Prijazna vasica Dobrnič na Dolenjskem je sprejela drage gostje — najzavednejše slovenske žene in matere, ki so dale svojemu narodu, kar so dati mogle: kri svoje krvi. Dva dni so preživele skupaj, dva dni delale in kovale načrte. Na kongresu so predvsem razpravljale o sklepih, ki jih je sprejel zbor odposlancev, zlasti po o sklepu, ki je bil za tisti čas najpomembnejši: **Boj je treba dokončati, streti fašizem!**

Delegatke so bile večinoma z Dolenjskega, Notranjskega in Bele krajine, iz Ljubljane je bil prehod že težji, medtem ko se tovarišice s Primorskega in Stajerskega z redkimi izjemami kongresa niso mogle udeležiti.

Pravo zborovanje se je pričelo šele drugi večer, ko so imele govore tovarišice Mara Rupena, Mica Slandrova in druge. Po govoru delegatke — odbornice so spregovorile matere. Počasni in okorno so pripovedovale o svojem sovrštvu do okupatorja in o potrebi še ostrejših borbe.

Mnoge žene in matere, delegatke kongresa, niso dočakale dneva svobode, kot stotine in tisoče žena partizank, internirank, aktivistk. Darovale so svoja življenja za lepšo prihodnost svojih otrok, naroda.

Današnji čas postavlja pred žene nove in nove naloge in zahteve. Družbena aktivnost pogosto ureditev institucij, ki naj bi jo razbremenile v njenem prostem času. Če smo v zadnjih letih storili marsikaj, da povečamo število varstvenih ustanov, servisov, obratov družbene prehrane, skrbeli za strokovno usposabljanje ženske delovne sile, to ne pomeni, da smo že vse storili. Prav na teh področjih nas čaka še ogromno dela in prizadevanj. Če smo postavili ženski svet, potem ji moramo zagotoviti, da bo ženska skupnopravna, ne samo ekonomska, temveč tudi družbena.

Komuna kot gospodarska in politično teritorialna skupnost občanov je postala poglavni činitelj za pospeševanje proizvodnje, organizator javnih služb in nosilec nalog s področja družbenega standarda. Tu se odloča o razdelitvi razpoložljivih sred-

stev za osebno, splošno in investicijsko potrošnjo.

Prenos pravic in dolžnosti do odločanja in upravljanja na širok krog neposredno zainteresiranih je pomemben za vse državljane. Pogoj za povečanje družbene proizvodnje in narodnega dohodka ter zboljšanje družbenega in osebnega standarda prebivalcev je aktivnost vseh delovnih ljudi. Hitra industrializacija je tisti objektivni proces, ki je odločilno vplival na spreminjanje družinskega življenja in na položaj žene v družini in družbi. Porajati so se začeli novi problemi, ki jih mora reševati družba zato, da ne bi zadrževali nadaljnjega progresivnega razvoja družbenih odnosov. To so problemi varstva in vzgoje otrok, problemi zaostalega gospodinjstva, nadaljnega razvoja najrazličnejših služb za razbremenitev družine, predvsem zaposlenih staršev, prilagajanja trgovine in obrti potrebam družine itd. To so problemi urejanja delovnih razmer in strokovnega usposabljanja žensk, problemi za vestnega načrtovanja družine, razvoja socialno zdravstvenih in prosvetnih služb, skratka, to so problemi, ki so zavirali ali pa še zavirajo aktivnejše sodelovanje žensk v gospodarskem in družbeno političnem delu.

Strokovna usposobljenost je pogoj za povečanje moderne proizvodnje in hkrati pogoj za povečanje produktivnosti, osebnih dohodkov in zboljšanja družbenega standarda; omogoča tudi uspešnejše sodelovanje v organih samoupravljanja in organih oblasti, torej na mestih, kjer se odloča o vseh družbenih vprašanjih, tako tudi o problemih, ki zadevajo žensko in njeno družino.

Pred dnevi smo se pogovarjali s predsednicami konferenc za družbeno aktivnost v občinah Hrastnik, Trbovlje, Zagorje ob Savi in Litija.

Precejšen odstotek delavk med nekvalificiranimi in priučenimi kaže, da se ženska delovna sila zaposluje, ne da bi si poprej pridobila strokovno znanje. Na to vpliva tudi zaostalo gledanje na poklic zlasti pri ženski mladini iz vasi.

Ne samo, da se zlasti delavke niso dovolj zavzemale za svoje strokovno izobraževanje, ampak jim tudi nekatere sindikalne organizacije in organi samoupravljanja niso dovolj sistematično in organizirano pomagali. Vprašanja ureditve delovnega mesta — od higiensko tehničnega varstva, neurejenih prevozov in družbene prehrane do problemov družine in gospodinjstva, so bila in še bodo vedno bolj ali manj nerešena vprašanja v nekaterih delovnih organizacijah. Ti problemi pa se največkrat ne upoštevajo tudi pri organiziranju tečajev za pridobivanje kvalifikacij, kar je še ena ovira več pri opredelitvi žensk za strokovno izobraževanje.

V preteklem obdobju se je pri reševanju vprašanj družine, ženske in otrok v komunah razvila velika dejavnost političnih in družbenih organizacij, organov delavskega in družbenega upravljanja, ljudske oblasti, delovnih organizacij in drugih. Če dalje močnejša družbena materialna podlaga bo prispevala k ustvarjanju še boljših pogojev za nadaljno razvijanje služb družbenega standarda. Le te bodo ženski omogočile, da se bo lahko v popolnejši meri angažirala na delovnem mestu in družbeno političnem življenju. To je še posebej pomembno za novo generacijo ženske delovne mladine, ki stopa samostojno v življenje. Naloga te mladine je, da se vključi v splošna prizadevanja vse družbe, kajti vedeti mora, da je njen družbeni položaj odvisen predvsem in samo od njene splošne družbene aktivnosti pri razvijanju novega življenja.

Vedno večje prizadevanje, da bi v danih objektivnih družbenih razmerah v čim večji meri reševali tudi probleme družine in družbenega položaja ženske, je nedvomno odraz povečane skrbi za človeka sploh. Večja aktivnost vseh prebivalcev, tudi žensk, v gospodarstvu in družbeno političnem življenju, pomeni hitrejši napredek za vso socialistično skupnost, za boljše življenje in srečo posameznika.

Pred dnevi smo se pogovarjali s predsednicami konferenc za družbeno aktivnost v občinah Hrastnik, Trbovlje, Zagorje ob Savi in Litija.

Sanda Perič, Hrastnik:

— Delo odbora konference za družbeno aktivnost v Hrastniku v zadnjem obdobju ni bilo preveč uspešno. Predtem smo nekajkrat razpravljali o zaposlovanju žena, njihovem usposabljanju na delovnem mestu, družbeni prehrani, otroškem varstvu. Nekatera od teh vprašanj so zdaj že ugodno rešena, tako otroško varstvo predvsem v Spodnjem, pa tudi Zgornjem Hrastniku. Družbeno prehrano so dobro uredili v Steklarni. Mislim pa, da je še aktualno vprašanje zaposlovanja ženske delovne sile, pri čemer bo potrebno dolgoročneje planiranje in pa usposabljanje žena na delovnem mestu.

Majda Kovačič, Trbovlje:

— V Trbovljah smo razpravljali o več posebnih vprašanjih, ki zadevajo naše žene. Povečalo se je število zaposlenih v Mehaniki, Elitu, precej pa jih bo našlo delo v novi tovarni polprevodnih elementov. Pri usposabljanju na delovnem mestu nismo zabeležili večjih uspehov. Ponekde tudi proizvajalke niso pokazale dovolj zanimanja. Pozitivno pa je, da se je vsaj lani vpisalo tudi nekaj žensk na Tehnični srednji šoli. Povečalo se je tudi število žena v občinski skupščini in njenih svetih, kar je nedvomno zelo pozitivno.

V zadnjem času pa smo razpravljale o zdravstvenem varstvu mater in otrok, kjer smo v tem nekoliko nazadovale. Zaradi tega bo potrebno, da se v ta namen zagotovijo večja sredstva, nekatera vprašanja pa se vnesejo v sedemletni program razvoja. Zavzele smo se tudi za ustanovitev medicinskega centra v Trbovljah.

Martina Potokar, Litija:

— Konferenca za družbeno aktivnost žena v Litiji se je aktivno vključila v priprave na izdelavo sedemletnega perspektivnega plana z razpravami in predlogi. Prav tako smo sodelovale pri izdelavi osnutka občinskega statuta. Se v letošnjem letu imamo v programu organizirati predavanja o vzgoji mladine, negi dojenčka ter več predavanj v okviru šole za starše. To bomo pripravile v sodelovanju z Delavsko univerzo v Litiji.

Razen tega pa se bomo prizadevale, da bi omogočile čim večjemu številu žena, da bi obiskovale večerno osemletko in administrativno šolo.

Tovarišica Potokarjeva nam je ob koncu razgovora povedala še to, da njihovo širno dejavnost donekle zavirajo

premajhna finančna sredstva, kar najbolj občutijo pri organiziranju raznih koristnih predavanj, ki so razmeroma draga. Odvisni so pač le od sredstev, ki jih dobe iz sklada za finansiranje družbene dejavnosti občine Litija.

V zagorski občini obstoji vrsto problemov, ki jih je nakazala lanskoletna konferenca za družbeno aktivnost žena. Dejstvo pa je, da v zadnjem obdobju te organizacije ni čutili v tolikšni meri, kot je to potrebno. Nekateri problemi, ki jih je nakazala konferenca, so ostali še nerešeni, nekaj pa so jih »razvozili«. Tako je bilo pereče vprašanje vzgojnega varstva v Toplicah in Zagorju, ki pa so ga zadovoljivo rešili. Na konferenci so tudi govorili o tem, da bi v stanovanjskih blokih dobili pionirske sobe ter o vrsti vprašanj, ki jih ne kaže pustiti vničar.



Težaven položaj zasavskih premogovnikov Občutno povečanje nadur

(Nadaljevanje s 1. str.)

niso plačevali zaradi prenizke rentabilnosti. Tudi znižana obrestna mera za investicijske kredite bo pomagala samo tistim rudnikom, ki so dobili velike kredite, ne pa zasavskim. Medtem, ko so se ponovno povečale nekatere obveznosti (za socialno zavarovanje, prispevek zbornicam, prispevek prometnim organizacijam, za vodni sklad itd.).

Iz lanske bilance je razvidno, da je Rudnik Trbovlje-Hrastnik pri 11 milijardah osnovnih sredstev, ki jih upravlja, in 4000 zaposlenih, ustvaril 170 milijonov dinarjev skladov, medtem ko je rudnik Zagorje pri 4720 milijonih osnovnih sredstev in 2000 zaposlenih dosegel le 157 milijonov din skladov. V letošnjih šestih mesecih pa je rudnik Zagorje ustvaril le 2.200.000 din skladov in tako ne krije niti svojih obveznosti. Rudnika sta celo izkoristila olajšavo, da lahko del amortizacije porabita za kritje poslovnih stroškov, kar pa je dejansko »zaganje veje, na kateri sedi«.

Da cene premoga niso v razmerju s cenami drugih izdelkov, dokazuje dejstvo, da rudnika kljub izredno hudi konkurenci izvažata določeno količino premoga v Avstrijo po cenah, ki so znatno višje od cen na domačem trgu, saj znašajo povprečno 8 dolarjev za ton oali 6000 din, medtem ko je domača povprečna cena okrog 4700 din.

Absurdnost položaja zasavskih premogovnikov se je še bolj pokazala takrat, ko sta kot edina rudnika rjavega premoga v Sloveniji ostala pri plafoniranih cenah. Tako sedaj rudar v Jami Novi Dol pri Hrastniku koplje isti premog kot njegov tovariš v rudniku Laško, samo da ga drugi lahko proda po svobodno formirani ceni, ki je pri nekaterih vrstah večja tudi za 50 odstotkov. V takem gospodarskem položaju je prišlo tudi do izkrivljenja vseh načel o nagrajevanju, o plačevanju po delu. Osebnih dohodki močno zaostajajo nad povprečjem v sorodnih panogah. Včasih smo govorili, da bi morali biti osebni dohodki rudarja vsaj za 30 % višji, kot so pri zunanjih delavcih, dejansko je pa obratno.

Dotok stalne delovne sile v rudnike se je popolnoma ustavil. Prihaja sicer nekaj sezonskih delavcev, toda še teh je premalo. V rudniku Trbovlje-Hrastnik je bilo v letošnjem letu število delovne sile najnižje, saj je imel 30. junija 1963 le 3955 zaposlenih (1. januarja 1963 jih je bilo še 3983). Rudnik Zagorje pa je imel leta 1957 2365 zaposlenih, 1962 2037 in 31. avgusta 1963 samo še 1901 zaposlenega.

Rudnike zapuščajo predvsem mladi delavci, ker ne vidijo nobene perspektive. Tako ima na primer precej sprevednikov v avtobusih kvalifikacijo jamskega kopa-

ča. Zapustili so namreč rudnik, ker so na avtobusu boljje zaslužili.

Tak položaj je povzročil še drugi negativni pojav: z nadurnim delom hočejo nadoknadi pomanjkanje ljudi. Tako so v rudniku Trbovlje-Hrastnik izkopal v prvih šestih mesecih letošnjega leta 57 tisoč ton v nedeljah, v rudniku Zagorje pa 14.000 ton. Nadure obsegajo 12 odstotkov vseh opravljenih učinkovitih ur, zato se je v zasavskih premogovnikih delovni teden podaljšal na 54 ur.

V takih ekonomskih pogojih za delovanje rudnikov sta politično delo in samoupravljanje kolektiva pred nelahkimi preizkušnjami. Organi delavskega samoupravljanja, ki so se sicer v celoti uveljavili, so zdaj v položaju, da so glavni činitelji, ki naj odločajo o uspehu in neuspehu kolektiva, izven njih. Ekonomske enote, ki so se pred leti lepo razvijale, stagnirajo, saj so vse jamske enote vnaprej obsojene, da delajo z izgubo. Razprave se omejujejo samo še na to, kje bi se dalo kaj prihraniti. Priznati je treba, da so notranje rezerve močno angažirane, saj v nasprotnem ne bi bilo mogo-

če tako dolgo poslovati v tako neugodnih razmerah.

Kolektiva obeh rudnikov se sprašujeta, ali je prav, da morajo nekateri proizvajalci premoga bdeti nad stabilnostjo cen in gospodarstva, drugi pa lahko delajo v normalnih razmerah.

Komunisti v glavnem aktivno sodelujejo pri reševanju vseh nalog v rudnikih. Nastajajo pa objektivne težave pri delu Zveze komunistov. Pomanjkanje mladih ljudi pomeni, da ni potrebnega obnavljanja vrst ZK. Večletna prizadevanja za boljši uspeh kolektivov in relativno slabi rezultati povzročajo nezaupanje in pasivizacijo. Nekateri, čeprav so zaposleni pri rudniku po deset in več let, zapuščajo kolektiv in odhajajo za boljšim zaslužkom.

V zasavskih rudnikih je iskrena želja, da bi bilo tudi rudarjem iz Trbovelj, Hrastnika in Zagorja omogočeno gospodariti v enakih ekonomskih pogojih, kot jih imajo drugi kolektivi. Šele takrat bodo lahko docela pokazali uspehe svojih prizadevanj in uveljavili načelo delitve dohodka po delu.

Inž. Branko Hočevar

Iz poročila o izvršenih delovnih urah in analize o povprečnih osebnih dohodkih na področju občine Trbovlje izhajajo med drugim te bistvene ugotovitve:

● v primerjavi z lanskim letom se je v prvem polletju letos močno povečalo število nadur, in sicer v industriji od 463.957 na 735.260 oz. za 58,5 %, v celotnem gospodarstvu pa na 915.298 nadur;

● do konca julija so v delovnih organizacijah izplačali 1.085.934 neopravljenih ur, in

● osebni dohodki na zaposlenega so se povečali od lani za 15,3 % oz. za 5070 din; povprečni osebni dohodki v rudarstvu, elektroindustriji in obrti so pa v Trbovljah pod republiškim povprečjem.

Ko so člani trboveljske občinske skupščine na zadnji skupni seji obeh zborov razpravljali o teh vprašanjih, so med drugim ugotovili, da bo treba v prihodnje posvetiti več pozornosti še posebej vsklajevanju občutnih nesozklajem pri porastu osebnih dohodkov med posameznimi delov. organizacijami, hkrati pa bodo morali v delovnih organizacijah posvetiti več pozornosti analizi ocen vred-

nosti najnižje plačanih delovnih mest. Hkrati z obravnavanjem gibanja osebnih dohodkov pa naj bi v delovnih organizacijah razpravljali tudi o porastu storilnosti in gibanju fizičnega obsega proizvodnje.

Zaradi občutnega povečanja števila nadur in porasta števila neopravljenih in plačanih ur pa bo treba posvetiti vso pozornost izrabi delovnega časa, hkrati pa uočiti vzroke, ki so privedli do občutnega povečanja števila nadur, ker nekateri menijo, da gre v precej primerih pri tem le za večanje osebnih dohodkov. Organi delavskega samoupravljanja pa naj bi tudi razpravljali o tem, da bi na delovnih mestih, kjer je precej stalnih nadur, zaposlil novo delovno silo.

Občinska skupščina Trbovlje je sklenila priporočiti organom samoupravljanja v vseh delovnih organizacijah, da naj bi na sejah obravnavali poročila o izvršenih delovnih urah in analizo o povprečnih osebnih dohodkih. O ugotovitvah in sprjetih sklepih pa naj bi potem obvestili Občinsko skupščino. (ma)

Industrijska proizvodnja v Litiji nad predvideno ravnijo

V prvih devetih mesecih letos je bila industrijska proizvodnja na področju litijske občine za 8,5 % od lanske letošne in za 1 % nad letošnjo predvideno. Zadovoljivo je tudi stanje glede plačane realizacije, saj je ta za 9,2 % nad planirano, največ zaradi tega, ker so se zmanjšale terjatve do kupcev v industriji usnja Smartno, Predilnici Litija in Kresniški industriji apna, in zaradi večjega obsega proizvodnje in števila zaposlenih. Zadovoljiv ni edino dosežen izvoz, ki je bil ob koncu septembra za 5,4 % pod predvidenim.

V Poslovni enoti Litija Rudnikov svinca in topilnice Mežica so dosegli do konca septembra 37,9 % letnega plana fizičnega obsega proizvodnje in 42,2 % plana realizacije. V septembru so izvozili prve tone barita, in sicer v Avstrijo in Sovjetsko zvezo.

Kresniška industrija apna ne dosega predvidenih planskih nalog, in sicer zaradi

Informativne konference v Hrastniku

(pb) HRASTNIK — Občinski komite Zveze komunistov Hrastnik je pred nedavnim pripravil informativne konference na Dolu, Steklarni in na Rudniku. Na njih so razpravljali o pojavih v mednarodnem delavskem gibanju, govorili pa so tudi o aktualnih gospodarskih vprašanjih.

objektivnih težav na začetku leta in zaradi izvajanja obsežnih pripravljanih del v kamnolomu v lastni režiji.

Kolektiv Lesne industrije Litija dosega iz meseca v mesec zadovoljive uspehe. Do konca septembra je dosegel 82,7 % letnega plana količinske proizvodnje in 96,8 % plačane realizacije. Kljub rekonstrukcijskim delom je bila proizvodnja in realizacija tudi v septembru nad predvidevanji, kar je uspelo kolektivu le z dobro organizacijo dela.

Tudi Predilnica Litija je preseгла predvideni plan količinske proizvodnje in realizacije za prvih devet mese-

cev letos. V primerjavi z lanskim letom je v tej delovni organizaciji količinska proizvodnja večja za 3,6 %, finančna realizacija pa za

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

nad 37 %. V mesecu septembru so se pojavile težave v zvezi s preskrbo s potrebno surovino.

Industrija usnja Smartno je za nad 13 % preseгла količinski plan proizvodnje za

prvih devet mesecev letos, plan finančne realizacije je bil prav tako presežen. Nad predvideno ravnijo je bila v tej delovni organizaci-

ji proizvodnja tudi v septembru. Delovna organizacija ima precejšnje težave zaradi pomanjkanja strojne opreme za usnjeno in krznenou konfekcijo, kar neugodno vpliva na izvoz.

Izdelava perspektivnih planov

(pb) HRASTNIK — Izdelavi sedemletnih perspektivnih planov razvoja v delovnih organizacijah so v hrastniški občini posvetili vso skrb. Predvsem so želeli, da bi bili ti plani dejansko odraz realnih možnosti razvoja slehernega delovnega kolektiva v prihodnjih sedmih letih. Zaradi tega so poudarjali, da naj osnutke planov sestavljajo postopoma, s proučevanjem posameznih enot, služb, produktivnosti in proizvodnje. Pri tem sestavljanju ne gre za naglo, temveč za realno podobo razvoja vsake delovne organizacije.

Kot smo izvedeli na občinski komisiji poteka akcija za izdelavo 7-letnih perspektiv-

nih planov razvoja delovnih organizacij v občini zelo zadovoljivo. Te plane so doslej izdelali predvsem v nekaterih večjih delovnih organizacijah. Tako imajo izdelane osnutke v hrastniški Steklarni, Tovarni kemičnih izdelkov, gostinskem podjetju »Jelka«, Splošnem trgovskem podjetju Hrastnik, precej dela so opravili tudi v komunalno obrtnem podjetju Hrastnik, podjetju »Meso« Hrastnik, pa tudi drugje poteka akcija za izdelavo planov precej dobro.

Kaže, da so posamezni kolektivi zavedajo pomembnosti nadaljnega programiranja in razvoja svojih delovnih organizacij. Ko bodo osnutki pla-

nov povsod končani, bodo v vseh delovnih kolektivih hrastniške občine organiziral široke razprave. Iz njih naj se izlušči dobro in slabo v osnutkih, tako da bodo perspektivni plani kot celota dejansko služili slehernemu kolektivu kot kašpot v njihovem nadaljnjem razvoju.

Občinska komisija je poslala vsem delovnim organizacijam tudi določene obrazce, ki bodo čez čas služili tudi komisiji za izdelavo 7-letnega občinskega perspektivnega plana razvoja. Komisija je nudila pomoč tudi posameznim delovnim organizacijam pri izdelavi njihovih programov.

Kultura v osnutkih statutov zasavskih občin

Iz dosedanjih določb osnutkov novih statutov zasavskih občin izhaja, da so sestavljenci namenili kulturi precejšnjo pozornost, saj je namreč večina formulacij o prosvetni in kulturni dejavnosti zelo skopih in splošnih, kot da ne gre pri tem za eno od bistvenih funkcij našega družbenega življenja.

To ilustrativno potrjujejo tudi naslednja določila iz osnutkov statutov:

OBCINA TRBOVLJE

● V občini se vključujejo posebni in splošni interesi, odloča o vprašanih skupnega interesa za življenje in delo občanov, za gospodarski, kulturni, telesno-vzgojni, zdravstveni in socialni razvoj, zagotavlja materialni razvoj občine, vskljuje gospodarski in družbeni razvoj, ustvarjajo materialni in družbeni pogoji za osvoboditev dela in neposredno uresničjuje samoupravne pravice na vseh področjih družbenega življenja, posebno pa — med drugim — urejajo vprašanja, ki imajo neposreden pomen za gospodarsko, kulturno in družbeno življenje in razvoj...

● Občina ustanavlja sklade za financiranje tistih dejavnosti, za katere so potrebna stalna in trajna sredstva.

● Na področju posameznih javnih služb opravlja občina zadeve, tako na področju prosvete in kulture med drugim: ustanavlja in pospešuje razvoj tistih kulturnih ustanov, ki zagotavljajo dvig kulturne ravni občanov; pomaga društvom in organizacijam pri izvajanju njihovih nalog na kulturno-prosvetnem področju in skrbi za načrtno gradnjo objektov, ki služijo kulturno-prosvetnim namenom itd.

jam pri izvajanju njihovih nalog na kulturno-prosvetnem področju; skrbi za načrtno izgradnjo objektov, ki služijo kulturno-prosvetnim namenom itd.

OBCINA HRASTNIK

● Občina ima na svojem območju pravico in dolžnost, da — med drugim — skrbi za nenehno izboljšanje življenjskih in kulturnih pogojev za gradnjo stanovanjskih, zdravstvenih, telesno-vzgojnih, kulturnih in drugih, za rekreacijo občanov, potrebnih objektov.

● Kulturne, telesno-vzgojne in druge potrebe, ki vplivajo na življenjski standard občanov, zagotavlja občina v skladu s finančnimi možnostmi.

● Materialna sredstva za delovanje kulturno-prosvetnih, telesno-vzgojnih in umetniških organizacij se zbirajo na posebnih skladih, v katere prispeva sredstva občina iz proračuna in delovne skupnosti iz svojih skladov.

● S proračunom se zagotovi nemoteno izvrševanje posameznih nalog občine s področja gospodarstva, šolstva, zdravstva, socialnega varstva, kulture in nalog z drugih področij, za katerih razvoj mora skrbeti občina zaradi zadovoljevanja potreb občanov.

● Svet za prosveto in kulturo opravlja zadeve s področja šolstva, predšolske vzgoje, varstva otrok in mladine, zadeve s področja prosvete ter prosvetnega in kulturnega dela.

● Krajevna skupnost ima tudi nalogo, da organizira kulturne in prosvetne dejavnosti za zadovoljevanje vsakodnevnih potreb občanov na svojem področju.

OBCINA LITJA

● Občina ima nalogo, pravico in dolžnost, da usmerja gospodarski razvoj in porazdeljuje del v občini ustvarjenega narodnega dohodka za gospodarske, kulturne, socialne in druge potrebe občanov ter skrbi tudi za dvig materialnih in drugih pogojev za stalno izboljševanje splošnih življenjskih razmer občanov, za telesni in kulturni razvoj ter za potrebno rekreacijo in v ta namen organizira in pospešuje komunalne in druge javne ter družbene službe.

● Svet za šolstvo, prosveto in kulturo opravlja zadeve s področja šolstva, predšolske vzgoje ter predvojaške vzgoje v šolah ter zadeve s področja ljudske prosvete in druge zadeve s področja prosvetnega in kulturnega dela.

● Na področju kulture občina ustanavlja in pospešuje razvoj tistih kulturnih ustanov, ki zagotavljajo dvig kulturne ravni občanov; pomaga društvom in organizacijam pri izvajanju njihovih nalog na kulturno-prosvetnem področju in skrbi za načrtno gradnjo objektov, ki služijo kulturno-prosvetnim namenom.

Iz teh določil izhaja, da obravnavajo osnutki statutov treh zasavskih občin (osnutek novega statuta občine Zagorje ob Savi še ni bil ob-

javljen in dan v javno razpravo) kulturo le na nekaj mestih, v največ primerih ob obravnavanju delovanja in nalog družbenih služb. Le malo je tudi stvarnih navedenih nalog in organizacijske sestave posameznih kulturno-prosvetnih ustanov ter le v osnutku novega statuta občine Hrastnik navedene tudi naloge krajevne skupnosti za delovanje in razvoj kulturno-prosvetne dejavnosti. Izredno pomanjkljivo je — med drugim — prikazan tudi dosedanji razvoj kulturno-prosvetnega življenja v posameznih zasavskih občinah in premalo konkretno naglašena skrb občinskih skupščin za zagotovitev potrebnih sredstev za to dejavnost.

Nove statute občinske skupščine v Zasavju še niso sprejele. Zato tudi še ni znana dokončna organizacijska struktura svetov pri občinskih skupščinah. Zdej delujeta v Trbovljah samostojna

svela za kulturo in za šolstvo; v Hrastniku, Zagorju ob Savi in Litiji pa enotni sveti za šolstvo, prosveto in kulturo. Do sprejema novih občinskih statutov bo treba rešiti tudi to vprašanje, saj se namreč nehoti vsiljuje misljenje, da bo ob skupnih svetih na voljo manj sredstev za posamezno področje, da bodo na sejah obravnavali predvsem ali pa celo samo šolska vprašanja ter da se s tem zmanjšuje možnost širšega družbenega samoupravljanja. Napak torej ne bi bilo misliti o ustanovitvi samostojnih svetov pri občinskih skupščinah za kulturo in prosveto ter samostojnih skladov.

Nesporna je tudi ugotovitev, da bo treba v novih statutih zasavskih občin bolje poudariti človeka kot tvorca kulturnega napredka ter zagotoviti, da bo kulturni razvoj — kolikor je mogoče — vključen z gospodarskim!

(ma)

Določiti smer razvoja

Tudi kulturno - prosvetna dejavnost je na področju trboveljske občine precej razvita. V občinskem svetu Svobod in prosvetnih društev je združenih 8 društev, v katerih deluje skupaj 1174 članov. Kulturno-prosvetno dejavnost je mogoče torej smatrati in upoštevati kot integralni del družbene skupnosti.

Kljub doseženim uspehom na področju kulture in prosvete se pojavljajo številni problemi. Eden od teh je tudi vzdrževanje domov. V občini Trbovlje so 3 kulturno-prosvetni domovi, pri čemer je Delavski dom osrednji objekt za izvajanje kulturno-prosvetne dejavnosti v občini. Skupna vrednost osnovnih sredstev vseh treh domov znaša nad 580 milijonov din. Tako posamezna društva in skupnost bi morali zaradi tega kar najbolj skrbeti za vzdrževanje domov; vendar, pa dosedanja praksa kaže, da se s popra-

vili odlaša in da se sredstva, ki jih dobijo posamezna društva — porabijo za osnovno dejavnost. Še posebno pereče je vprašanje Delavskega doma kot osrednjega kulturnega objekta v Trbovljah.

Zaradi nove vsebine in nalog kulturno-prosvetnih društev je postala ta oblika udeleževanja občanov izredno važna. Z nadaljnjim razvojem pa se poraja vrsta nalog in problemov, pri čemer vidno izstopa tudi potreba, da se doseže pravilno vrednotenje in ocenjevanje dela na tem področju, za uvajanje novih načel ustvarjanja in delitve sredstev ter tudi za proces povezovanja s kulturnih in telesnovzgojnih društev z gospodarskim in družbenim razvojem na področju trboveljske občine. Seveda bo pa treba začeti tudi resneje razmišljati o programskem delu. Tako bo moral občinski svet Svobod

prilagoditi kar najbolj izdelane programe društev, na podlagi katerih bo mogoče potem iz sklada za pospeševanje kulturne in telesnovzgojne dejavnosti objektivno razdeljevati sredstva.

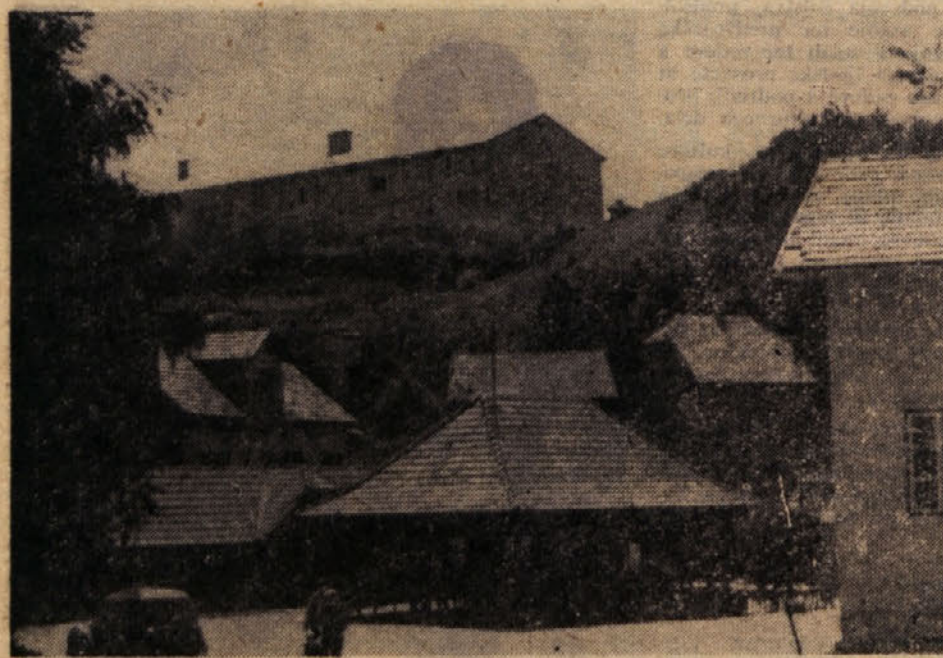
Ena od važnih nalog, ki se poraja na področju kulture in prosvete v prihodnje, bo označiti smer nadaljnega dela teh organizacij in društev v občini, še posebej na področju idejno-vsebinskega dela, ki ga narekujejo konkretni pogoji v Trbovljah. Določiti bo treba tudi kriterij pri razdeljevanju sredstev iz sklada za pospeševanje kulturne in telesnovzgojne dejavnosti, s katerim bo mogoče zagotoviti zadosti sredstev tudi za normalno vzdrževanje domov. Proučiti pa bo treba tudi stanje Delavskega doma in njegovo delovanje ter zagotoviti sredstva za samo vzdrževanje in izvajanje programa te osrednje kulturne institucije.



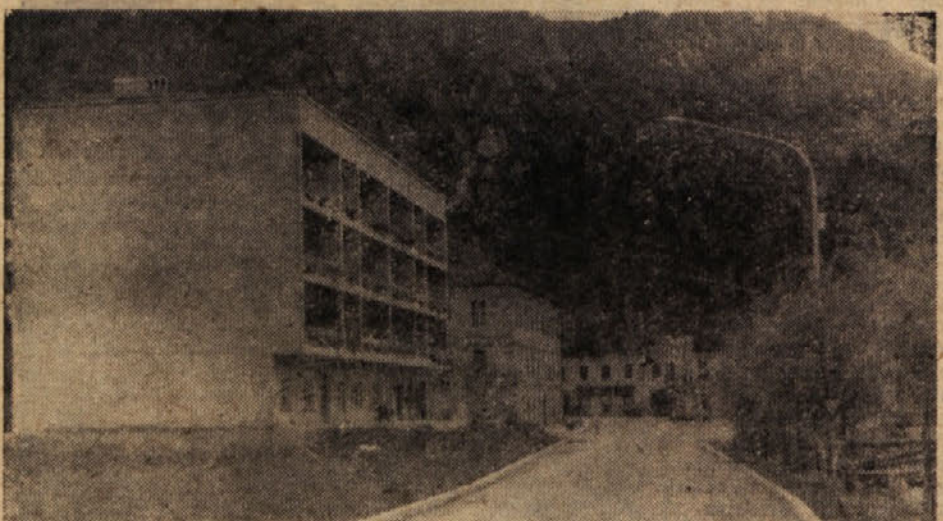
Janez KNEZ: Avtoportret (1963)



MOTIV Z ZASAVSKE CESTE — V solesko ob Savi si je že precej nove Zasavske ceste utrla pot. Letos so dela na vseh odsekih ceste počivala, obljubljajo pa, da bodo prihodnje pomlad z deli prav gotovo nadaljevali. Želimo, da bi se pričakovanja in napovedi uresničile!



TRBOVELJSKA TRŽNICA NA DELAVNIK OB STIRINAJSTIH — Fotoreporter, ki je izbral motiv za svoj objektiv, se je ustavil na desni strani Trboveljske in posnel trboveljsko tržnico, ko je pravzaprav že zapuščena



RADEČE V OKTOBRU — Prijazno mestece ob Savi je zelenje že odelo v jesen, kljub temu pa je središče tega prijaznega mesteca še vedno najbolj privlačna točka

Seja občinske skupšine Trbovlje

Prejšnjo sredo sta v Trbovljah na skupni seji zasedala občinski zbor in zbor delovnih skupnosti občinske skupščine. Na seji so razpravljali o sklicu zborov volivcev (v času od 1. do 10. novembra), analizi stanja in perspektiv KZ Trbovlje, o gradnji nove tovarne polprevodnikov, problematiki šolstva, problemih kulture in telesnovzgojne dejavnosti in o nekaterih drugih vprašanjih.

Člani trboveljske občinske skupščine so med drugim ugotovili, da ni pogojev za nadaljnje delo Kmetijske zadruge Trbovlje v sedanjem obsegu in je zato predlagala osamosvojitve obrata Ostenk, ki naj bi v prihodnje postal nosilec vsega nadaljnjega razvoja socialističnega sektorja kmetijstva.

Ob razpravi o poteku del pri gradnji nove tovarne polprevodnikov je bilo ugotovljeno, da potekajo dela v okviru predvidevanj, težave se porajajo le pri zagotovitvi potrebnega strokovnega kadra. Člani občinske skupščine so menili, da naj bi reševali to vprašanje v sodelovanju z vsemi delovnimi organizacijami, hkrati pa so priporočili Tehnični središči šoli Trbovlje, da naj prouči možnost spremembe učnega programa na ta način, da se da večji poudarek šibkemu toku, določeno število gojenčev pa naj bi šolali prav za potrebe nove tovarne. Prav tako pa naj bi odbor za gradnjo nove tovarne polprevodnikov v sodelovanju s trboveljsko Delavsko univerzo proučil možnost za pričetek izobraževanja in uvajanja tiste ženske delovne sile, ki se bo zaposlila v novi tovarni.

Inž. Viljem Ravnikar

Sredi neumornega dela je omahnil član delovnega kolektiva Tovarne dokumentarnega papirja v Radečah inž. Viljem Ravnikar. Smrt ga je doletela v času, ko se je ves predal delu in snovanjem nove podobe Radeške Papirnice. Tovariš Ravnikar se je rodil 15. 2. 1912. Osemletko je končal v Radečah, gimnazijo v Celju, leta 1939 pa je diplomiral na elektrotehniški fakulteti v Ljubljani. Same pol leta je delal v Ljubljani, zatem pa se vrnil v Radeče, kjer je bil nekaj časa vodja krajevne elektrarne, leta 1947 pa se je zaposlil v Papirnici, kjer je delal vse do svoje smrti. Ne samo delovni kolektiv, temveč tudi Radečani ga bodo ohranili dolgo v spominu, saj se je zavzemal ne samo za lepšo podobo tovarne, temveč tudi za številne komunalne gradnje v Radečah, med njimi še posebej za novo osemletko, katere dokončne izgradnje ni dokončal, kot tudi ne novih tovarniških objektov in naprav v Papirnici.

Ob razpravi o analizi izkoriščanja delovnega časa in gibanju osebnih dohodkov so bile nanizane tudi težave Rudnika rjavega premoga Trbovlje — Hrastnik. V razpravi je bilo poudarjeno, da je bilo zmotno mišljenje

Seja tovarniškega komiteja ZK v Steklarni Hrastnik

(pb) HRASTNIK — Pred nedavnim se je sestel na svojo sejo tovarniški komitej Zveze komunistov Steklarne Hrastnik. Na njem so razpravljali o gibanju gospodarstva v prvih osmih mesecih letošnjega leta in pripravah osnovnih organizacij na letne konference osnovnih organizacij Zveze komunistov v tovarni.

Gospodarski rezultati za

Vesti o delu planincev

Na zadnji seji koordinacijskega odbora zasavskih planinskih društev (ta združuje planince od Litije do Brežic) so med drugim ugotovili, da je prejelo doslej 360 planincev spominsko značko o prehojeni poti po Zasavski planinski transverzali; evidenčnih knjižic pa je bilo doslej izdanih okrog 1600. Zaradi izredne popularnosti te poti so na seji tudi pregledali cenike in vskladili cene ter opravili ponovno kategorizacijo prenočišč.

V 11 zasavskih planinskih društvih je včlanjeno nad 4000 planincev, od tega kar 40 % mladine. Zaradi tega je bilo dogovorjeno, da se ustanovi tudi koordinacijski odbor mladih planincev iz Zasavja, ki bo vsklajeval in vodil delo mladih zasavskih planincev; v društvih pa bodo morali poskrbeti za povečanje števila mladinskih vodnikov in za organizacijsko utrditev mladinskih odsekov PD.

Zasavska planinska transverzala obsega zdaj 14 planinskih domov in postojank. Zdjaj je predlagano, da naj bi v sklop poti po tej transverzali vključili še Dom reirskih in savinjskih borcev NOV na Vrheh.

Letne konference mladinskih aktivov

(pb) HRASTNIK — Včeraj so pričeli v hrastniški občini z letnimi konferencami mladinskih aktivov. Na njih bodo mladi proizvajalci razpravljali o vrsti vprašanj iz dela njihovih aktivov, v zvezi s produktivnostjo dela in gospodarjenjem v posameznih delovnih organizacijah ter drugih problemih, s katerimi se srečujejo mladi ljudje na svojem delovnem mestu in v prostem času. Pred konferencami so imela vodstva več razgovorov, kjer so

pred leti, da bi se delovni premo-govniki niso rentabilni in da zato potrebne večje investicije zaradi tega je bilo predvideno, da naj bi se dalo v okviru same občinske in- dustrije več narediti, saj obstajajo vse možnosti za nadaljnje povečevanje; skupno pa bi bilo treba na tej osnovi tudi določiti nadaljnji razvoj. O seji bomo še poročali v prihodnji številki našega tednika.

Po konferencah aktivov ZMS

(j) ZAGORJE — Dosedanje konference zagorske občine so bile mladinci so na njih pregledali o izdelavi statusnih delovnih organizacij, njihovi problemih, dvigu produktivnosti in drugem. Vsi aktivisti ZMS v Titni pa je bil najmlajše, ki bi ga morali odelovali, izkupiček od prejetov pa porabili za dobro. Na konferencah pa so razpravljali še o klubih in o nabekem življenju ter o raznih razne seminarje, kar pa zaradi ne bo manjkalo. Vsi aktivisti ZMS uspeli, razjemo v splošnih odločitvah. Občinska organizacija ZMS se pa zdaj pripravlja na konferenco, ki bo potekala v decembru. Dotlej bo treba rešiti vrsto problemov, ki jih rešiti v kadrovske narave.

(Ma) ZAGORJE OB SAVI — Ugotovljeno je, da se vsako leto ob nastopu poletne sezone pojavljajo težave, kako zagotoviti kar največ članom delovnih kolektivov pri meren oddih. Zdjaj ima namreč lasten počitniški dom le Rudnik rjavega premoga Zagorje. Člani ostalih delovnih organizacij med sezono iščejo prosta mesta v drugih počitniških domovih ali pa namejejo sobe pri privatnikih. Razumljivo je, da je ob takih pogojih letovanje slabše, kot bi sicer lahko bilo. Zaradi navedenega v Zagorju ob Savi vse bolj izstopa potreba po gradnji počitniških aktivov. Vsi aktivisti ZMS v Titni pa je bil najmlajše, ki bi ga morali odelovali, izkupiček od prejetov pa porabili za dobro. Na konferencah pa so razpravljali še o klubih in o nabekem življenju ter o raznih razne seminarje, kar pa zaradi ne bo manjkalo. Vsi aktivisti ZMS uspeli, razjemo v splošnih odločitvah. Občinska organizacija ZMS se pa zdaj pripravlja na konferenco, ki bo potekala v decembru. Dotlej bo treba rešiti vrsto problemov, ki jih rešiti v kadrovske narave.

ZK v steklarni bodo imele letne konference med 15. in 30. oktobrom. Na njih bodo letos, za spremembo od preteklih let, razpravljali le o nekaj problemih, ki jih bodo na konferencah tudi obdelali, zaključki pa bodo med drugim služili organizacijam za njihovo delo. O tem so se posebej pogovorili na skupnem posvetovanju, ki ga je s sekretarji pripravil tovarniški komitej. Konferenca tovarniškega komiteja pa bo — kot računajo — 4. novembra.

Načrti za novo sezono

V tej in naslednjih številkah vam bomo posredovali načrte Svobod in prosvetnih društev iz vseh štirih zasavskih občin. Kot prvo objavljamo poročilo o načrtih za novo sezono iz Litije.

Svet Svobod in prosvetnih društev iz Litije pripravlja za novo sezono skupaj z društvi vrsto prireditev. Za 20-letnico zgodovinskega II. zasedanja AVNOJ v Jajcu bodo vsa društva izvedla programe. Delo društva se bo nadaljevalo potem s pripravami na prireditve za občinski praznik Litije — 24. december, ki jih bodo začeli 21. decembra. V času praznovanja občinskega praznika bosta v Litiji gostovala tudi Partizanski invalidski pevski zbor iz Ljubljane in Mestno gledališče iz Ljubljane, ki bo v sodelovanju z Dramo SNG uprizorilo Borovo »Raztrganec«. Litijski svet Svobod in prosvetnih društev si med drugimi prizadeva pozitivno delo društev in vseh njihovih sekcij. Izdelati bodo pa morali načrt investicij za leto 1964 in za razdobje 1964—1970. Iz izdelanega osnutka izhaja, da bi do leta 1970 za investicije za potrebe kulture potrebovali 15 milijonov din. S temi sredstvi bi uredili kulturna središča v Gabrovki, na Dohlah, v Smartnem pri Litiji in v Jelovici, pač zavoljo tega, ker prevelika razdrobljenost drobi kulturno aktivnost in so take investicije neosnovane. V načrtu je še razširitev kluba in knjižnice v Litiji, prav tako pa tudi okrepitev potujoče knjižnice z naku-

Središče za letovanje nadvse potrebno

(Ma) ZAGORJE OB SAVI — Ugotovljeno je, da se vsako leto ob nastopu poletne sezone pojavljajo težave, kako zagotoviti kar največ članom delovnih kolektivov pri meren oddih. Zdjaj ima namreč lasten počitniški dom le Rudnik rjavega premoga Zagorje. Člani ostalih delovnih organizacij med sezono iščejo prosta mesta v drugih počitniških domovih ali pa namejejo sobe pri privatnikih. Razumljivo je, da je ob takih pogojih letovanje slabše, kot bi sicer lahko bilo. Zaradi navedenega v Zagorju ob Savi vse bolj izstopa potreba po gradnji počitniških aktivov. Vsi aktivisti ZMS v Titni pa je bil najmlajše, ki bi ga morali odelovali, izkupiček od prejetov pa porabili za dobro. Na konferencah pa so razpravljali še o klubih in o nabekem življenju ter o raznih razne seminarje, kar pa zaradi ne bo manjkalo. Vsi aktivisti ZMS uspeli, razjemo v splošnih odločitvah. Občinska organizacija ZMS se pa zdaj pripravlja na konferenco, ki bo potekala v decembru. Dotlej bo treba rešiti vrsto problemov, ki jih rešiti v kadrovske narave.

pom novih knjig. Predvidena pa je še postavitev spomenika pisatelju Franu Levstiku, in sicer v parku pred zgradbo Narodne banke in Zavoda za socialno zavarovanje. V perspektivnem programu pa je predvidena še ureditev kinodvorane v Gabrovki, ker je ta kraj precej oddaljen od Litije in bo investicija utemeljena. Ko je na zadnji seji občinski svet Svobod in prosvetnih društev iz Litije razpravljal o programu dela za novo sezono, je z njim soglašal hkrati pa priporočil Svobodam in prosvet. društvom, da naj čimprej začnejo s pripravami na prireditve ob 20-letnici II. zasedanja AVNOJ v Jajcu in za občinski praznik.

M. U.

»OBLJUBA«

Tovariš urednik!

Avtobus, ki vozi vsak dan na relaciji Gabrovka-Ljubljana - Gabrovka ima vedno dovolj potnikov, čeprav je progna na neindustrijskem področju.

Sestro sem se peljala z njim 6. oktobra, in sicer ob 15.30 uri. Avtobus ni bil preveč zaseden, saj je bilo še precej prostora za sedi, čeprav je bila nedelja in povrhu vsega v Gabrovki se lovski veselica.

Sprevodnik je prišel do naju, da bi plačali vozovnici. Sestra mu je dala tisoč dinarjev in rekla, da plača vozovnici za obe. Sprevodnik pa ni imel drobiža, da bi ga vrnil. Ti sočak je obdržal, sestri pa obljubil, da bo ostanek že vrnil.

Ko sva v Gabrovki izstopili, je sprevodnik pristopil k znanecem od avtobusa in se z njimi vneto pogovarjal. Bili sva prepričani, da je pozabil na to, da nama mora vrniti drobiž. Ker je bil v družbi, ga nisva hoteli motiti. Nekaj časa sva čakali, ker pa se je sprevodnik še kar pogovarjal, je sestra stopila k njemu in ga opozorila, da nama mora vrniti še drobiž.

»Počakajte!« je dejal sprevodnik, namesto, da bi dejal »Oprostite, da sem pozabil.« Sestro sva potem manili, da sprevodnik verjetno ni pozabil, da bi nama vrnil denar, sicer bi se opravičil.

Zdi se mi, da bi morala biti lastnost sprevodnikov med drugim tudi — VEČJA DOSLEDNOST IN PRIJAZNOST!

A. G. Smartno pri Litiji

JE TO ODNOS?

Tovariš urednik!

Opisati vam želim dogodek, ki se je pripetil pred dnevi:

Očeta je zboldo v trebuhu. Postal je bled in začelo ga je kar »spremetati«. Spravili smo ga v posteljo in poklicali zdravnika oz. rešilni avtomobil. Dobili smo sporočilo: Pride takoj! Vendar smo zaman čakali vso noč.

Ko sem naslednje jutro spet telefoniral, sem dobil odgovor, da zdravnik ne more priti, da pa bo prišel rešilni avtomobil. Zopet smo čakali. In spet sem telefoniral. Končno je ob osmi uri prišel rešilni avtomobil.

Dogodek verjetno ni osamljen, saj imajo zavarovanci precej pripomb na račun dela zdravstvene službe. Zdi se mi, da bi bilo treba takrat, kadar kdo zbolí, takoj intervenirati, saj gre za človeška življenja.

Večkrat beremo, kako pogumni ljudje rešujejo človeška življenja, zato bi bilo potrebno, da bi pomagali hitro tudi tisti, ki jim je to dolžnost in poklic.

Tože Medija, Kisovec 96, Zagorje ob Savi

KOCKE SREDI CESTE

Tovariš urednik!

Novo urejena cesta od Toplice do Lok je na odseku, kjer je kockovana v slabem stanju. Od Lok proti Zagorju je del ceste, da je položena po stišča brez granitnih kock, cestišču.

Kdo ve, do kake nesreče lahko pride, če ne bodo tisti, ki so odgovorni za popravilo ceste, to tudi storili. Zdi se, da namestitve granitnih kock nazaj v cestišče ne bi toliko stala, da je ne bi bilo mogoče izvesti.

Pričakujemo, da bomo lahko še ta teden ugotovili, da je cestišče popravljenol

P. R., Zagorje ob Savi

BREZ KOZARCEV IN KISA!

V preteklih tednih seveda pa tudi poprej, smo gospodinjje precej vlagala sočinja, pa tudi druge povrtine. Mnogo izmed nas se je pač založilo, kolikor smo zmogle in kolikor potrebovale. Seveda so se tudi letos pojavile neveselnosti. Tako nekatere dni nismo in nismo dobile nikjer v trboveljskih trgovinah potrebnega kisa za vlaganje. Povsod so n. pr. meni odgovorili: »Nimate!« V poslovalnicah »Vitaminske« pa so imeli kis, če se ne motim, po okrog 170 din, toda ne v litrskih steklenicah, kar je pa seveda predrago. Za to neveselnostjo pa se je pojavila nova. Nekajkrat je zmanjkalo ustreznih kozarcev za vlaganje. Mislim, da bi se morala trgovska podjetja vsako jesen le založiti z nekaterimi artikli, ki jih gospodinjje potrebujejo za vlaganje. Tako pa se dogaja, da enkrat ni zelenjave, spet drugič pa kisa in kozarcev.

S. M. Trbovlje

NA DNEVNEM REDU: IZGREDI!

V ponedeljek so nam naši športni sodelavci med drugim sporočili tudi naslednje: v drugem delu srečanja med Svobodo iz Kisovca in Bratstvom iz Hrastnika je igralec Svobode Deič fizično napadel sodnika Doberleta iz Ljubljane. Srečanje je bilo prekinjeno;

— v Hrastniku je po tekmi med domačim Rudarjem in Slavijo nekaj prenapetežev fizično napadlo sodnika Judeža iz Trbovlj;

— na tekmi Rudar (Trbovlje) : Svoboda bi kmalu prišlo do fizičnega obračunavanja med igralci.

Pred dobrim mesecem smo pisali o liku športnikov in navijačev, toda kot vse kaže, to nič ne zaleže. Ne oziraje se na dosežene športne rezultate, je potrebno strožje obsoditi nešportne izpade tako navijačev kot tudi športnikov v Kisovcu, Trbovljah in Hrastniku. Športniki kot tudi tisti navijači, ki žele na vsak način zmago, morajo vedeti, da je potrebno tudi poraz športno prenesti. Potrebno je, da se vsi prenapeteži, ki hočejo na vsak način zmago svojega moštva najstrožje kaznujejo, tako da ne bi prišlo nikoli več do takih in podobnih nezaželenih in nešportnih izpadov, ki niso v čast niti športnikom niti navijačem. — J. S.

NOGOMET SLOVENSKA CONSKA LIGA

Rudar : Svoboda (Lj) 4:1 (1:1)

(pb) TRBOVLJE — V lepem sončnem vremenu je Rudar zaslužno osvojil na domačem igrišču dve točki. Igralci Svobode so klonili z rezultatom 4:1 (1:1).

RUDAR: Bantan, Lamovšek, Lukančič, Bostič, Sorl, Breznikar, Mak, Zibert, Knaus, Pajer, Halilagič;

SVOBODA: Jazbinšek, Banjanac, Torkar, Pirc, Loboda, Alibegović, Verbič (Stanič), Potočnik, Knežević, Nestl, Valjevec;

STRELCI: za RUDAR v 44. in 57. Halilagič, v 80. Pajer in 85. Knaus; za SVOBODO pa v 28. minuti Verbič.

Sodil je RADONIČ iz Ljubljane pred približno 1000 gledalci.

Tekma se je pričela s hitrim tempom, ki so ga diktirali domači igralci, vendar žoga ni našla poti v nasprotnikovo mrežo. Rudarjevi napadalec so imeli v tem delu igre »smolo«, saj se je žoga trikrat odbila od vratnic. V očitni premoči domačinov so gostje preko Verbiča iz nevarne situacije prišli v vodstvo, vendar je Halilagiču uspelo rezultat v tem delu igre izenačiti.

Drugi polčas je potekal v nevarnih napadih domačinov, ki so želeli priti v vodstvo. Spet je bil uspešen Ha-

lilagič, ki je streljano žogo iz kota porinil v mrežo. Lepa zadetka zatem sta dosegla še Pajer in Knaus. Vendar so tudi gostje nekajkrat nevarno napadli. Tako je Lamovšek iz same gol črte v praznih vratih odbil žogo v polje, napadavci gostov pa prav tako niso izkoristili še nekaj priložnosti.

Rudar je zaigral v nedeljo lepo in povezano. Obramba domačinov na momente ni bila odločna, vendar sta se odlikovala oba branilca Lamovšek in Lukančič. Odličen je bil tokrat tudi Breznikar, napadalna petorica pa je imela pri zaključnih streljih precej smole.

Mladinci: RUDAR : SVOBODA 2:4 (0:2)

LJUBLJANSKA NOGOMETNA PODZVEZA Domžale : Proletarec 3:1 (0:1)

(č) DOMZALE — V VII. kolu ljubljanske nogometne podzveze je moštvo Proletarca gostovalo v Domžalah. Srečanje je vodil sodnik JOVICIČ iz Ljubljane z manjšimi napakami.

Začetek srečanja je bil dokaj nervozen, igra pa precej raztrgana. Prvi so se znašli gostje. Igralci Proletarca so bili do konca prvega dela igre v premoči. V času izrazite premoči pa napadalec niso znali izkoristiti več idealnih priložnosti za dosego gola in povečanje rezultata. Edini zadetek za Proletarec je v 27. minuti dosegel Blazič. Kljub temu, da je bil drugi zadetek

Podzveza nogometnih sodnikov Ljubljana bo priredila nov tečaj za nogometne sodnike s področja Zasavja. Vabimo vse, ki imajo veselje do nogometne igre in do sojenja nogometnih tekem, da se prijavijo na naslov: Podzveza nogometnih sodnikov Ljubljana, Tabor 14, p. p. 177.

Tečaj se bo začel predvidoma v novembru v Trbovljah. Vsi prijavljeni kandidati bodo o začetku tečaja pravočasno pisмено obveščeni.

Izvršni odbor Podzveze nogometnih sodnikov Ljubljana.

Svoboda (Kisovec) : Bratstvo 0:3

(č) KISOVEC — V nedeljskem srečanju so gostovali v Kisovcu igralci hrastniškega Bratstva. Srečanje se je končalo v drugem delu igre pri rezultatu 3:0 v korist gostov, ker je domači igralec Deič fizično napadel sodnika Doberleta iz Ljubljane.

Rudar (Hrastnik) : Slavija 0:1 (0:0)

(g) HRASTNIK — Gledalci v Hrastniku so bili v nedeljo priča raztrgani in nezanimivi igri. Kljub temu, da je Rudar igral v prvem delu srečanja večinoma v polju gostov, napadalec niso znali izkoristiti niti ene priložnosti. Prvi del igre se je končal brez zadetka.

V drugem delu igre so se trudili tako domači kot napadalec gostov, da bi si zagotovili zmago. To je v 70. minuti igre uspelo gostom. Kljub temu, da je stranski sodnik pokazal na ofsido, je glavni sodnik Judež iz Trbovlj priznal zadetek.

MLADINCI Domžale : Proletarec 0:4 (0:1)

Svoboda : Bratstvo 3:1

Rudar : Slavija 3:1
ZASAVSKA PIONIRSKA LIGA
Proletarec : Rudar I (Trbovlje) 1:6
Rudar (Hrast.) : Svoboda (Kisovec) 11:0

ROKOMET REPUBLIKSKA LIGA — VZHOD
Rudar : Kovinar 27:8 (13:3)

(s) TRBOVLJE — V 6. kolu republiške rokometne lige je domači Rudar katastrofalno premagal goste iz Maribora. Domačini so že v začetku srečanja povsem zmedli goste s hitro in učinkovito igro. Tako kot v prvem niti v drugem delu srečanja gostje niso bili enakovredni nasprotnik domačinom.

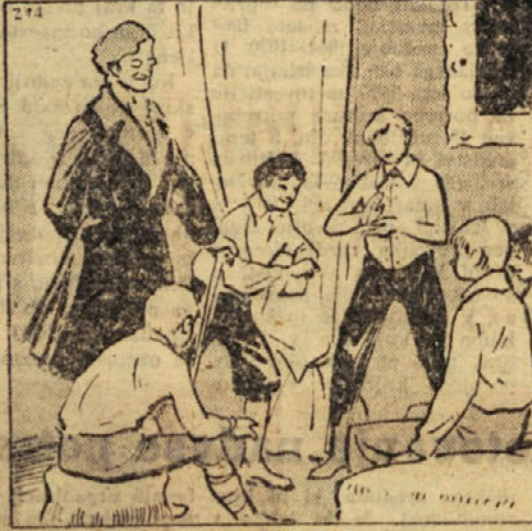
RUDAR: Kern, Pavlič 1, Skrinjar 5, Kmetič 6, Bašič 1, Dornik 9, Berdnik 5, Jekun KOVINAR: Magdalenc, Apričnik 1, Križan 1, Vogme, Mule 2, Safarič 4, Antolovič.

ZASAVSKA LIGA — ROŠKI
Rudar (H) : V. Krško 16:13 (9:8)
ZASAVSKA LIGA — ŽENSKES
Rudar (H) : Dobova 6:11 (5:7)

črni bratje



213. Človek z brazgotino je nekaj mrmral sam s seboj in ni spoznal Giorgioja, ko je šel mimo njega. Sploh ga ni pogledal. Giorgio je še videl, kako je izginil v bližnji krmi. Prav takrat je prišel iz velike hiše doktor. Giorgio mu je ves v strahu hitel pripovedovati, da je Luini gotovo prišel po njih. Toda doktor ga je potolažil in peljala sta se na policijsko postajo. Tam je doktor pojasnil, da je tisti znani Antonio Luini, imenovan človek z brazgotino; ki so ga iskali takrat, ko je zakrivil smrt šestnajstih dečkov v valovih jezera, zdaj tu v Luganu in ga lahko najdejo v krmi. Takoj so se odpravili orožniki ponj in nič ni pomagalo, da je metal vanje stole in kozarce; končno so ga le ukrotili in ga spravili na varno za zapahe. Giorgio skoraj ni mogel verjeti, da se jim zdaj Luinja ni treba več bati.



214. Z veselo novice sta hitela doktor in Giorgio domov. Njegovi tovariši so kar zijali od začudenja, ko jim je vse povedal. Lorenzo je ploskal, doktor pa je rekel: Zdaj bi bilo to poglavje lepo v redu in začetni moramo drugo: kaj bo z vami? Kdo od vas želi domov?« Augusto je odkimal: »Moja mačeha bi me takoj znova prodala.« — Tudi Antonio je bil podobnega mnenja: »Mene moji domači tudi. In doma mi je skoraj prav tako hudo kot pri mojstru v Milanu.« Dante pravzaprav ni imel nič proti temu, da gre domov, toda pristavil je: »Tako in tako moram v uk, pa zakaj to ne bi bilo tu, v Luganu?« — »Prav, pisali bomo tvojemu očetu, če s tem soglaš.« Je rekel doktor Casella. »In ti, Giorgio?« — »Tudi jaz bi rad ostal tu. Toda, prosim, nikar ne pišite mojemu očetu. Rad bi jih presenelil, ko nekaj postanem.«

Zadnjo nedeljo je idilična dolinica od Razpotja proti Kolovratu zaživela tako kot še nikoli! Kolone avtomobilov, kolesarjev, motoristov in pešcev so bile namenjene do križišča na Brišah, do »gostilne per treh sestrah«, kjer je priredilo Turistično društvo Zagorje ob Savi v sodelovanju s sekcijami zagorske Svobode in domačini prvi turistični dan Zagorja ob Savi, združen z uprizoritvijo »Furmanske romanca«, s katero so hoteli obuditi spomin na čase pred sto in več leti, ko je v Zasavju še »cvetelo« furmanstvo, ki ga je pozneje spodrinila »Južna železnica«.

Okrog 1000 Zagorjanov in gostov je z zanimanjem spremljalo predstavo »Furmanske romanca«, ki jo je napisal Nande Razboršek, režiral pa Janez Bren.

Furmani Jure, Pepe, Anza, gostilničarka Polona in njene tri hčerke Kati, Micka in Urška, godec Tone, otroci, ciganka, cigan z medvedom, Povodni mož, Urška, plesalci, plesalke, »furmani« vaščani in pevci so prikazali drobce iz življenja v teh krajih pred leti. Jure, Pepe in Anza se vračajo z zadnje »fure« in se ustavijo v gostilni »per treh sestrah«, kjer so doslej vodili vsak zase ljubezen. Dve ljubezni se kljub vsem pripetljajem nadaljujeta kljub temu, da bosta furmana spremenila svoj poklic, tretja pa se razdere. »Furmanska romanca« je bila zanimiva in tekoče povezana v celoto, satekoče povezana v celoto, satekoče povezana pa so poživili nastopi baletne skupine, recitatorjev in pevcev.

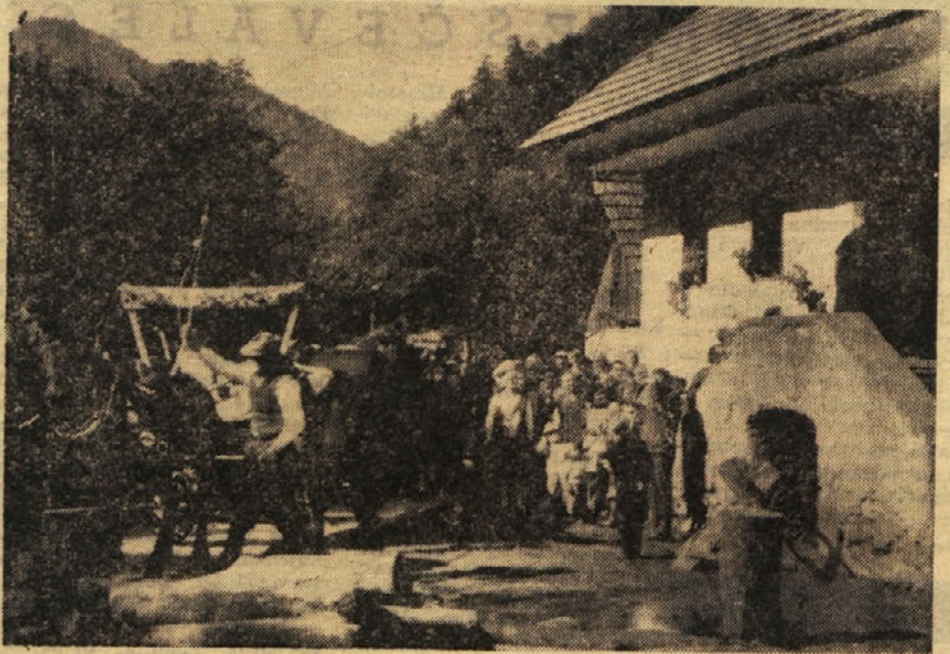
Kljub temu, da je prvi turistični dan Zagorja ob Savi skupaj z uprizoritvijo uspel in da so se po končani prireditvi gostje lahko okrepčali s številnimi domačimi specialitetami, bi lahko prirediteljem očitali enourno zamudo, ne najboljše organizacijo in slabo ozvočenje, kar je

skupaj z ne najbolj primernim prostorom za ogled prireditve povzročilo negotovnosti.

In končno: če naj postane turistični dan Zagorja ob Savi v prihodnje tradicionalna prireditev, potem bi vsekakor veljalo razmišljati o ugodnejšem času za izvedbo prireditve, saj mesec oktober (kljub temu, da je bila letošnja nedelja izredno lepa) ni pripraven za take prireditve.

Tekst in foto: (ma)

»FURMANI, FURMANI GREDO!« so zaklicali vsi



JURE: »Veš, da te imam rad Kati. Samo ne vem, kako naj ti pokažem vročo ljubezen...«



CIGANKA MICKI IN PEPETU: »Pokažita mi dlaní, pa vama kažem, kakšen bo vajin leben...«

»Furmanska romanca« za prvi turistični dan Zagorja ob Savi



URSKI SO ZAPELI tudi pesem jezličnega dohtarja iz Ljubljane »o domišljavi Urški in Povodnem možu«

URŠKA: »Anza, pesem si mi dal zapeti, da bi me prestrašil. Zmotil si se, nisem tako plašna dečva...« (Na sliki: prizor iz baleta »Povodni mož«)

Mali oglasi

Nujno iščem sobo v Trbovljah. — Ponudba pod: Marija Jerman, Veselova 2, Ljubljana.

Ugodno prodam vinograd z zidanico z majhnim stanovanjem, njivo, sadovnjak — primerno za upokojenca — v bližini Rake (10 m od avtobusne postaje). Naslov v upravi lista.

Majhne posestvo z gospodarskim poslopljem v okolici Zagorja prodam po ugodni ceni. — Naslov v upravi lista.

Prekljici

Prekljucijem govornice proti Antonu Izgorščku, katere sem izrekel v gostilni Sušnik. — Maks Blažič, Trbovlje, Keršičeva 21 a.

FILM

Kino Delavski dom v Trbovljah: 17. oktobra sovjetski barvni film »DEKLISKA LETA«; 18.—21. okt. španski barvni film »GREH LJUBEZNI«; 22.—24. oktobra jugoslovanski film »DVOJNI OBROČ«.

Kino Svoboda-Trbovlje II.: 17. oktobra madžarski barvni film »SONCE NA LEDU«; 18.—21. oktobra ameriški barvni film »NUNA«; 22. in 23. oktobra ameriški film »KRVNIK IZ NEVADE«.

Kino Svoboda-Zasavje v Trbovljah: 19. in 20. oktobra nemški film »TRIJE IZ VARIETEJA«; 26. in 27. oktobra francoski barvni film »BEBETE GRE V VOJSKO«; predstave ob 15., 17. in 19.15. ob sobotah ob 17. in 19.15.

Kino Svoboda II v Hrastniku: 17. oktobra sovjetski film »RAZPOTJE USODE« II. del; 19.—21. oktobra ameriški VV film »TAKE VRSTE ZENE«; 22. oktobra italijanski film »VELIKA VOJNA«; 23.—24. oktobra sovjetski film »OPERACIJA KOBRA«.

Kino Delavski dom v Zagorju: 17. oktobra sovjetski barvni CS film »DEKLISKA POMLAD«; 19.—21. oktobra angleški film »V SOBOTO ZVEČER — V NEDELJO ZJUTRAJ«; 23. in 24. oktobra egiptovski film »SLAVCEVA PESEM«.

Kino Litija: 17. oktobra ameriška risanka »ZGODBE DETEKTIVA SAMA BASSETA«; 18.—20. oktobra indijski barvni film »MATI INDIJE«; 22. in 23. oktobra zahodno nemški kriminalni film »RDECI KROG«.

Kino Smartno: 17. oktobra jugoslovanski film »CAMPO MAMULA«; 19. in 20. oktobra japonski barvni film »SAMPION IN IGRALKA«; 23. in 24. oktobra francoski film »PREKRSEK NA BEGU«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

LITIJA

Rojstvo: Matjaž Celestina, rojen 7. 10. 1963 v Litiji, Parmova 4.

Poroka: Karel Malis kovinostugar, Ponoviška 9 in Hilda Nejedly, učiteljica, Cesta Zas. bataljona 2.

Smrti ni bilo!

TRBOVLJE

Rojstva: Rozalija Hodnik, Trg. Fr. Fakina 11 — deklica; Ana Lomšek, Praporče 6 — deklica; Pavla Oprešnik, Boben 11 — deklica; Džorža Crnamarkovič, Kolodvorska 10 — deklica; Franciška Smrekar, Zagorje, Ul. talcev 15 — deklica;

Mihaela Savšek, Zagorje, Podvine 33 — deklica; Veronika Rižnar, Dol pri Hrastniku 10 — deklica; Marija Resnik, Zagorje, Colniše št. 12 a — deklica; Silva Grahek, Zagorje — Kidričeva 29 — deklica.

Poroke: Franc Ahlin, ključ., Novi dom 7 in Ana Hauptman, uslužbenka, Vodenska št. 42; Franc Panko, strugar, Ob železnici 12 in Marija Kolenc, vzgojiteljica, Vodenska 42.

Smrti: Ivana Vrstošek, roj. Tomaž, gospodinja, Ob železnici 6 — stara 40 let; Franc Lesjak, rudar, Opekarna 20 — star 55 let; Ana Vidic, rojena Marušič, upokojenka, ul. 1. junija 4 — stara 74 let; Bogomir Kožar, upokojenec, Studence 3 — Hrastnik — star 55 let; Bernarda Plahuta, otrok, opekarna 29 — stara 1 mesec.

HRASTNIK

Rojstev in smrti ni bilo!

Poroke: Mihael Klančar, pek. pomočnik, Dol 109 in Angela Jus, steklopihalnica, Ljubljana; Danijel Vizovišek, mizar, Hrastnik 330 in Marijana Spajzer, trgovski pomočnik, Praprotno 35; Andrej Vrtnik, ključavničar, Hrastnik 329 in Stefanija Spajzer, delavka, Praprotno 35.

BREŽICE

Rojstva: Marija Rebernik, Brestanica 107 — deklica; Terezija Radi, Sevnica — deklica; Amalija Bizjak, Cirk 3 — deklica; Marija Zupancič, Dobova 95 — deklica; Jožefa Lorber, Mrzlava vas 22 — deklica; Ana Kovačič, Sevnica — deklica; Alojzija Munč, Obrežje 40 — deklica; Majda Suhodolčan, Gorenja vas 16 — deklica; Vera Barbič, Polšca 24 — deklica; Slavica Prah, Hrastje 1 — deklica; Romana Černe, Rovišče 41 — deklica; Terezija Prekopec, Brežice — deklica.

Porok ni bilo!

Smrt: Amalija Hriberšek, upokojenka, Mali vrh 8 — stara 71 let.

SEVNICA

Rojstva: v mesecu septembru se je izven bolnice rodil 1 deček.

Poroke: Franc Hribar, del., Brežane 20 in Marija Mirt, del., Krmelj 34; Janez Bec, posestnik, Lačenberg 21 in Marija Kramžar, roj. Gorenc, Kladje pri Krmelju; Franc Pavkovič, elektrotehnik, Videm-Krško in Gabrijela Vovk, učit., Studenec pri Sevnici; Jože Černe, mizar, Sevnica in Marija Konhajzler, del., Sevnica; Alojz Hanček, elekt., Orehovo in Jožefa Jazbinšek, modelarka, Drožanje; Franc Poljanec, ključ., Polje pri Tržišču in Terezija Zupančič, gosp. pom., Polje.

Smrti: Franc Zemljak, posestnik, Poklek — star 78 let; Alojz Rivec, upok., Gor. Orle, star 56 let; Anton Vodičar, upok., Sevnica — star 57 let; Franc Pirc, mizar, Studenec pri Sevnici — star 57 let; Ivan Urbanč, upok., Lončarjev dol — star 89 let.

SPORED RTV

Četrtek, 17. oktobra

8.05 Pester spored orkestralne, komorne in operne glasbe; 9.25 Slovenski pevci, orkestri in ansambli zabavne glasbe; 10.15 Nekaj koračnic z ameriškiimi pihalnimi godbami; 12.40 Lepe melodije; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.15 Zabavna glasba; 15.40 Literarni sprehodi; 17.05 Majhni zabavni ansambli; 18.10 Opere v 35 minutah; 20.00 Četrtekov večer domačih pesmi in napevov.

Petek, 18. oktobra

8.35 Vedri zvoki; 10.55 Glasbena medirara; 12.05 Zabavna glasba; 12.25 Petnajst minut z Veselimi hribovci; 14.35 Ljubiteljem domače glasbe; 18.10 Poljo amaterski zbori; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Revijska glasba; 21.00 Hammond orgle igra Bertrand Bech; 21.05 Oddaja o morju in pomorščakih.

Sobota, 19. oktobra

8.05 Vedre melodije; 9.25 Iz albuma skladb za otroke; 9.45 Kitara, orgle in harmonika; 10.15 Mali narodnozabavni instrumentalni ansambli; 10.35 Tuji zbori nam pojo; 12.05 Zabavna glasba; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.15 Zabavna glasba; 16.00 Vsak dan za vas; 17.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov; 20.00 Javna narodnozabavna matineja.

Nedelja, 20. oktobra

8.00 Mladinska radijska igra; 9.05 in 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 10.00 Se pomnite, tovariši...; 11.50 Solistični instrumenti zabavne glasbe; 14.10 Nekaj melodij; 15.15 Glasba iz velikih oper; 16.00 Humoreska tega tedna; 17.05 Majhni zabavni

ansambli; 17.15 Radijska igra; Polnočni ekspres; 20.00 Izberite svojo popevko.

Ponedeljek, 21. oktobra

8.05 Iz slovenske in romanske glasbe; 8.35 Slovenske narodne; 8.55 Za mlade ravedneže; 10.15 Duet iz Rimskega Korsakova opere »Majska noč«; 12.05 Zabavna glasba; 12.25 Z vokalnimi narodnimi ansambli; 13.30 Glasbeni sejem; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 17.05 Iz opernega albuma; 18.10 Vedri zvoki; 20.00 Skupni program JRT — Ljubljana.

Torek, 22. oktobra

8.05 Domače viže in napevi; 10.15 Pisana paleta; 12.05 Zabavna glasba; 12.40 Lepe melodije; 14.35 Narodne pesmi iz Koroške; 15.15 Zabavna glasba; 17.05 Koncert po željah poslušalcev; 18.10 Instrumentalni solisti zabavne glasbe; 18.25 Plesni orkester RTV; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Skupni program JRT; 20.54 Mala revija zabavne glasbe.

Sreda, 23. oktobra

8.55 Pisani svet pravljic in zgodb; 9.25 Glasba ob delu; 10.15 Pesmi, ki so preživele narod...; 10.55 Glasbena medirara; 12.05 Zabavna glasba; 12.40 Lepe melodije; 13.30 Instrumentalne pesmi in plesi od severa do juga, Evrope; 14.35 Znano in priljubljeno; 17.05 Friderik Chopin — skladatelj; 18.10 Portreti partizanskih skladateljev: Radovan Gobec; 20.00 Opera v 4. dejanjih: Veronika Deseniška.

Nesreče

LITIJA — V torek, 8. oktobra ob 19. uri je v vasi Zgornji Hotič padel z motornim kolesom PD 10-128 Ari Velič. Motorist se je poškodoval po glavi in nogah, tako da so ga odpeljali na polikliniko v Ljubljano. Motorist je vozil brez vozniškega dovoljenja.

HRASTNIK — V petek, 12. oktobra ob 19. uri zvečer, se je vdrla eternitna plošča pod težo ključavničarskega pomočnika Ladislava Metelka, ki je popravljal streho na hrastniški steklarni. Metelko je padel 7 metrov globoko. Zlomil si je desno roko, se ranil na glavi in dobi hud pretres možganov. Ponesrečenca so odpeljali najprej v trboveljsko, nato pa v ljubljansko bolnišnico.

LITIJA — V noč in soboto, 13. oktobra, je zjutraj okrog 2. ure začelo goreti gospodarsko poslopje Dušana Gnezda iz Podšentjurja pri Litiji. Do tal je pogorelo gospodarsko poslopje (površine 30 x 9 m). Prav tako je zgorelo 40 ton sena, 3 tone slame in 3500 kg krompirja. Skoraj povsem uničeno je tudi vse poljsko orodje, ki je bilo shranjeno v posloplju. Škoda je ocenjena na 5 milijonov dinarjev; poslopje je bilo pa zavarovano le na 2 milijona din. Komisija ugotavlja vzroke požara.

Naročam »ZASAVSKI TEDNIK«
Pošiljati mi ga začnite takoj z dnem
Priimek in ime
Kraj, ulica, hišna št.

Posla

Lasinoročni podpis

Znamka za 15 din

Zasavski TEDNIK

TRBOVLJE

P.P. 82

— Zakaj niste o tem takoj obvestili policijo, ko ste se vrnili v mesto?, ga je z ostrim glasom prekinil inšpektor.

— Bal sem se, je odvrnil Jerfi. Zagrozili so mi, da bodo usmrtili missis Jeni, če bom o dogodku obvestil policijo. Jaz pa imam missis Jeni tako rad.

Toda inšpektor ni bil tako naiven. Dobro je poznal take in podobne gangstrske poteze. Toda storiti ni bilo mogoče nič drugega, kot da je Jerfija odslovil. Hkrati pa je že izdelal načrt za akcijo.

— Zelo mi je žal, da se je to zgodilo. Oprostite, da smo vas vznemirjali, prosti ste, je dejal inšpektor Jerfiju. Tu se je obrnil in odšel do vrat.

Ko je prišel Jerfi že do vrat, se je inšpektor nenadoma obrnil v stolu in mu še dejal:

— Vem, da se bojite za missis Jeni! Toda boste prepričani, da jo bomo našli živo in zdravo!

Kot je izgledalo, zadnje inšpektorjeve besede Jerfiju niso bile najbolj všeč. Kljub temu je bil zadovoljen. Petdeset tisoč dolarjev namreč ni majhen znesek, čeprav bo predstavljalo to za Jeninega očeta le »kapljico v morje«.

34 Veliko pričakovanje

Ko je Jerfi odšel, je inšpektor ukazal, da so mu prinesli iz arhiva dosje služabnika Rocka Gerija — Jerfija. Ko je pregledal dosje je inšpektor lahko ugotovil, da Jerfi potrebuje sam 50.000 dolarjev in da je bila Jenina ugrabitev njegovo dejanje. Poklical je pomočnika in mu dal potrebne ukaze za nadzorstvo nad Jerfijem.

— Nadzorujte tudi Charlesa, s katerim se je začel Jerfi zadnje čase družiti! Gangsterjem moramo že na začetku onemogočiti, da bi se začeli ponovno združevati in razvijati mrežo... je naročil inšpektor.

— Ah, Jeni... je rekel inšpektor, ko je ostal sam.

Morda malo preje ali kasneje je isto spregovoril tudi Rock Geri. Od presenečenja in strahu je ves obnemel. Kajti Jerfi je vest o Jenini ugrabitvi sporočil najprej njemu. Izročitev 50.000 dolarjev, kolikor so jih zahtevali gangsterji, zanj pravzaprav ni bila »zrteva«.

Toda Rock Geri je začutil, da se je začelo podirati vse tisto, kar je uredil. In to ga je jezilo, pravzaprav spravljalo v brezup. Doslej je bil najmočnejši! Da, gangsterjem bo plačal tudi 100.000 dolarjev, če bo treba, toda zapomnili si bodo, kdo da je Rock Geri. S teles jim bo rezal kožo, za vsak dolar po en pas...

V strahu pred neznanu gangstersko tolpo niti pomislil ni, da bi utegnila biti Jenina ugrabitev delo njegovega služabnika Jerfija. Tistega služabnika, ki je Rocku Geriju zagotavljal, da je srečen, ker je pri njem v službi in ga štiti in da je njegova edna želja — zaslužiti toliko toliko denarja, da si kupi v predmestju hišo.

Rock Geri je spet razmišljal o odkupnini. Takoj namreč ni želel pristati na predlagano odkupnino, da bi si pridobil čas in našel sled za ugrabitelji hčerke.

Ava Grinwotch, tisti »zaljubljeni hrabri norec«, ugrabitev hčerke Jeni in gangsterska zahteva... vse to mora biti povezano...

Rock Geri je poklical Jerfija in mu naročil: — Odgovorite ugrabiteljem hčerke, da me niste našli doma, da sem nekje na poti in da se bom vrnil šele čez nekaj dni. Recite jim, da bom odkupnino izplačal, morda bom nekaj tudi pridal, če bodo lepo ravnali z Jeni!

Ko je odložil slušalko, se je spet zamislil. V njegovi organizaciji je začelo nekaj popuščati. Da ni vmes kakšne izdaje, morda mu je na sledi policija. Ne, ne... Kje pa. Policija ni. Saj policija nikogar najprej ne ugrabi, potem pa zahteva odkupnino. Kaj pa tisti mož, ki je prišel, da bi ročil Avo. Imeli so ga skorajda že v rokah, pa so mu dovolili, da je ušel. Verjetno bi bil položaj zdaj nekolkokrat drugačen, če tistemu norcu ne bi dovolili, da je ušel.

Končno pa je Rock Geri spoznal, da je škoda izgubljati čas za razmišljanja o izgubljenih priložnostih. Misliti je začel raje o prihodnosti! Poiškal je Kobsa in ga vprašal, če je novinec že kaj sporočil o norcu (Tomu). Kobs mu je z veseljem odgovoril, da je novinec videl neznanca v mestu, da pa mu je nenadoma izginil, da mu ni mogel naprej slediti.

— Povejte novincu, da bom širokogrudni in da mu bom izplačal dvojno nagrado, če mi norca pripelje živega! Avo pa ne dajte niti hrane, niti vode. Saj je na varnem! In prav zagotovo ve, kdo je norec in to nam mora povedati.

— Že nekajkrat sem doslej govoril z njo, je poročal Kobs, vendar trdi, da ga sploh ne pozna in da ga je zdaj prvič videla. Pri tem pa se smeji tako nesramno, kot da bi me hotela spraviti ob pamet. Če dovolite — veliki Rock Geri — jo bom prisilil, da nam bo...

— Ne, ne! Tega ne smete storiti, je presekala Kobsovo pripovedovanje Jeri. Če ji namreč nekaj časa ne boste dajali vode, bo začela bledeti. Potem pa jo je treba le nadzirati. V takem stanju bo vse povedala. Tako homo izvedeli, kdo je ta norec, kako se plše in od kod je prišel...

Ava se je v resnici obnašala tako, kot je poročal Kobs svojemu gospodarju. Zavedala se je da ne sme izdati Toma. To ne bi storila za nič na svetu, če bi jo še tako mučili.

— Ne poznam tega moškega, je odgovarjala Kobsu. Prvikrat sem ga videla zdaj. Toda občudujem ga, občudujem tako hrabrega moža. Ne vem, kaj je hotel in zakaj je prišel sem, je govorila naprej ter ga z nasmeškom opazovala, toda povem lahko, da sem si zapomnila za vse življenje podobo tako hrabrega moža, da ga bom imela vedno rada in da ga bom vseskozi tudi spoštovala...

Vesela se je, ko je videla, kako delujejo njene izjave na Kobsa. Ta se ni mogel premagovati. Preklinjal je in grozil.

Hkrati, ko je preklinjal Avo in neznanca, je preklinjal tudi gospodarja, ker mu ni dovolil, da bi tudi pri Avo uporabil metodo »odvezovanja jezikov«. Bil je namreč prepričan, da bi mu Ava povedala vse, kar bi vedela.

Toda Ava je vzdržala! Ni občutila niti lakote, niti žeje. Iz dosedanjih pripovedovanj Kobsa je mogla razbrati, da Toma še niso ujeli, njene-ga Toma.

— Tom, naj gredo v pozabo vse obveznosti in dolžnosti, si je govorila Ava. Ljubim te tako, kot še nisem ljubila nikogar doslej. Za mene si storil vse, kar si mogel. Moje življenje pripada zdaj samo tebi...

Kobs ni popustil. Vneto jo je obiskoval. Ob nekem obisku ji je tudi rekel:

— Če je bil tisti norec pravi možiček in če je vas prišel osvoboditi iz čiste ljubezni, vas ne bi pustil tukaj. Z vami bi ostal toliko časa, da bi vas osvobodil. On pa se je ustrašil in zbežal.

— O, kje pa, vi ste v zmoti! mu je odvrnila Ava. Nikogar se ne boji in ne bo me zapustil. Bodite prepričani, da bo zmagal, kajti naven je samo na zmage in zato ima priznanja in odlikovanja!

Kobs je vpadel v pripovedovanje:

— Se pravi, da veste, kdo je. To nam boste tudi morali povedati. V nasprotnem primeru ne boste odšli živi od tu. Tako je dogovorjeno.

Ava se je samo prezirljivo nasmehnila.

Kobs je nadaljeval:

— Vem, kaj zdaj mislite. Pričakujete, da se bo javil na policijo in povedal o vsem, kar je videl. Toda missis Gringwotch, motite se, da bi vas lahko osvobodili. Zadostuje samo pritisk na električno stikalo, pa...

— Vem, vem, je zdaj vpadla Kobsu v besedo Ava. Tega mi ni treba pripovedovati. Samo če bi prej vedela, da je spoštovani gospod Rock Geri morilec mojega otroka... Poglejte etikete, ki so v tej sobi!

Kobs je udaril Avo po obrazu s tako silo, da je v tem trenutku padla na tla. Potem je odšel.

Čez čas je začela Ava jokati. Ne da bi se zavedala, je ponavljala Tomovo ime. To je bila edina beseda, ki ji je še dajala pogum, misel na Toma pa jo je hrabrila v najtežjih trenutkih.

Ko je Kobs spet prišel naslednjega dne, je bil vesel.

Ava se je zamislila. Pa menda niso ujeli Toma. Toda kaj hitro je ugotovila, da kaj takega ne bi bilo mogoče. Saj ti ničvredni gangsterji sploh niso sposobni, da bi ujeli Toma!

Kobs se je Avo nekaj časa smejal, ne da bi pri tem spregovoril besedo. Končno se je le ojunčil:

— Ni več potrebno, da bi vas še spraševal o gospodu Tomu. Končno je dobil, kar je želel. Nikoli več ga ne bo, da bi vas osvobodil. S tem se morate sprijazniti!

Ava se je obrnila in zatrepetala.

(Se nadaljuje)

Zena je ležala na stopnici z velikim nožem v hrbtu, okrog nje pa luža krvi. Bila je še živa, vendar ni mogla govoriti. Bila je nezavestna. Izdahnila je čez četrt ure.

Človek, ki je Christine ubil z nožem, je še vedno stal tu. Očitno ni hotel bežati. Dejal je vratarju:

»Ljubil sem jo in ubil. Pokličite policijo...«

Vratar in drugi nameščenci, ki so se zbrali ob žrtvi, so zločinca preiskali, mu odvzeli stvari in ga zaprli v majhno sobico, dokler ni prišla policija.

Bil je majhen možak črnih oči in las ter nenavadno velikega čela. Bil je eleganten in negovan. Imenoval se je Denis George Muldowney. Bilo mu je 41 let.

UMOR ZARADI LJUBEZNI

Na kraj umora je prišel načelnik inšpektorjev Scotland Yarda Jennings z inšpektorjem Woolnerom, da bi pričel preiskavo. Pred njim je stal omenjeni Muldowney po prekletu vratar v Reform Clubu, nekdanji ladijski tatakar. Ni se branil, temveč je ponavljal:

»Zadeva je jasna. Ubil sem jo. Nikar ne izgublajte časa.«

Tudi pozneje ni spremenil svoje izjave. (Scotland Yard je spočetka posumil, da gre za kak političen motiv.)

»Ubil sem jo iz ljubezni«, je dejal morilec na zaslišanju. »Nobenega drugega motiva ni. Kaznujte me, kakor hočete, meni je vseeno. Obesite me čimprej. Ljubil sem jo, govorila mi je, da me tudi ona ljubi, vendar sem kmalu ugotovil, da ni tako. Bil sem ljubosumen. Plul sem po morju, vendar sem se izkrcal in se namestil v Reform Clubu samo zato, da bi jo lahko videl vsakikrat, ko prispe s svojo ladjo semkaj. Včeraj popoldne sem srečal prijatelja, ki je prispel z ladjo »Winchester Castle« iz Južne Afrike. Govoril mi je o steverdasi na tej ladji, krasni ženi. Prosil sem ga, naj mi jo opiše. Ugotovil sem, da je Christine. Nato sem odšel v svojo sobo v Reform Clubu in vzel nož. Čakal sem jo pred hotelom, v katerem se je navadno zaustavila, nato pa sem ji sledil do restavracije »Sperances«, kjer je večerjala z nekimi znanci. Zatem sem spet šel pred njen hotel in čakal, da se vrne. Zahteval sem od nje, da mi vrne pisma, ki sem ji jih pisal. Dejala mi je, da jih je vrgla proč. Tedaj sem jo ubil.«

PRESENEČENI INŠPEKTORJI

Dokler je trajalo zasliševanje, inšpektorji Scotland Yarda še niso vedeli, kdo je ta žena. Preiskali so hotelsko sobo in šele potem ugotovili njeno ime. Tu so našli tudi ovojnico, v kateri je bilo rečeno, da je treba o njenih morebitni smrti obvestiti majorja Andrewa Kennedyja v Bonnu, Alexanderstrasse 23. Takoj so mu poslali brzojavko, naj odpotuje v London. Našli so tudi letalsko karto London-Bruselj za prihodnji dan. Christine bi morala odpotovati tja.

Inšpektorji so se posebno začudili, ko so našli tudi njena visoka odlikovanja. Našli so tudi pisma, eno celo od samega Churchilla. V vseh pismih je bilo polno hvale za to čudovito ženo, ki je bila navadna steverdasa.

Pogreb je bil zelo skromen.

V analih obveščevalcev med drugo svetovno vojno je dobila dostojno mesto skromno dekle iz Strassbourga v Franciji — Lise Graf. Čeprav nosi nemško ime, je njena družina med nacistično zasedbo Alzacije in Lorene ves čas sovražila naciste bolj kot vse drugo.

MALO »ZAROTE«

Lise je študirala na strasbourškem konservatoriju dramske umetnosti. Ob neki priložnosti so ugotovili, da med petjem nacistične himne, ki so jo uvedli v šolo, izgovarja besedilo — marseljeze.

(Se nadaljuje)

Prisebnost slepe potnice

Ob progi, ki vodi iz Lindena v spodnji Saški (Zahodna Nemčija) proti jugu, je neki 50-letni kmet mirno opazoval tovorni vlak, ki je brzel mimo njega s hitrostjo 65 kilometrov na uro, ko je nenadoma med kolesi nekega vagona zagledal dvoje ženskih nog, okoli katerih so plahutali raztrgani kosi obleke.

Mož je pohitel k telefonu, da bi obvestil naslednjo železniško postajo o prizoru, ki ga je pravkar videl. Ko so čez nekaj minut na tej postaji vlak ustavili, so presenečeni železničarji odkrili pod kolesi vagona staro ženo, ki se je krčevito oprijemala vagonске osi: bila je polna prahu in saj, obleko je imela popolnoma raztrgano, bila pa je nepoškodovana.

Henritte Thielscher — tako se imenuje ta vse kakor krepka in (kljub svojim 76 letom) prisebna ženska ima namreč to lastnost, da se ji venomer nekam muči. Ko je opazila, da je prehod za pešce čez železniško progo v Lindenu zaprt, medtem ko je tovorni vlak nepremično stal na progi, je hotela prečkati progo tako, da bi se splazila pod vagonom tovornega vlaka. Prav v trenutku, ko je bila pod vagonom, pa je vlak potegnil.

Stara mamka, ki ji ne manjka hitrih reflektov, se je z vso močjo oprijela kolesne osi. Kljub močnim sunkom med to prisilno vožnjo ji je uspelo, da je ostala v tem neudobnem položaju celih 25 minut, preden so jo rešili.

Sedaj se le boji, da se bo v zadevo vmešala policija, ker je storila prometni prekršek, in da bo železniška uprava zahtevala od nje plačilo za to slepo vožnjo. Sicer pa je priznala, da jo je bilo kljub vsemu malce strah.

Šopi las — za »spomin«

Da je slava včasih nevarna, se je pred nedavnim lahko prepričal filmski igralec Bobby Darin, ki je v nekem kinematografu prisostvoval premieri svojega filma. Po predstavi so ga pri izhodu počakale oboževalke, in ga poprosile za avtoogram.

Bobby jim je rad ustregel, toda podpisovanje je bilo za nekatere le prepočasno, zato so mu nekatere histerične oboževalke pričele ruvati lase. Končno so postale tako divje, da so ga vrgle celo na tla in mu »za spomin« izruvale kar precej šopov las. Igračca so pred pobesnelimi oboževalkami komaj rešili uslužbenci kinematografa.



IZ ALBUMA FILMSKIH IGRALC: Doris Day

Anekdote

Najuspešnejše zdravljenje

Angleški pesnik Oscar Wilde se je pogovarjal z mladim zdravnikom o pacientih: »Pomislite, je dejal, »zdravil sem zlomljeno nogo. Mesec dni kasneje je moj pacient postal prvak v maratonu.« »Svoda, ko izračun račun,« je mirno dodal Wilde.

Stoj, general!

Ko so bili manevri, je hotel general Suvorov prek mosta. Stražar ga je ustavil in dejal: »Ne smete prek njega, ker je most porušen.«

General pogleda vojaka in se obrne k naredniku: »Kako si upate meni — generalu ovirati prehod!« »Ne pritožujte se meni, ker sem padel pred tremi dnevi...«

Nesreča

Neki tenor, ki je mislil, da je velik umetnik, si je med britjem naročil tudi manikiranje. Dekle, ki mu je manikiralo nohte, je bilo zelo ljubko. »Veliki tenor ji je pričel dvoriti. Predlagal ji je, da bi šla z njim na koncert in potem v bar.«

Toda mlada žena ni sprejela povabila in je povedala, da

Nova odprava na Antarktiko

Holandski raziskovalci se pripravljajo na svojo prvo ekspedicijo v področja Antarktike. Skupaj z belgijskimi strokovnjaki naj bi se iz Antwerpna podali na ledeni kontinent s posebno dansko ladjo. V antarktičnih področjih naj bi preživeli leto dni.

je poročena.

»Nič hudega, zlažite se možu,« je dejal umetnik.

»To lahko storite kar vi sami, ker vas mož pravkar brijel.«

Kadar žena nakupuje

Nekega dne se je Do vrnila z nakupovanja. V kuhinji je izpraznila torbo, natanko pregledala vrečke, škatle, kocke, konzerve, pakete, kozarce, pecivo in meso, sadje, solato in zelje, nakar je zagnala hud vrišč.

»Jerry, Jerry!«

»Draga?« — Planil sem v kuhinjo. »Tvoj glasek mi je šel do živoga. Kje pa spet gori?«

»Ni ga več!« je stokala Do.

»Česa ni več?«

»Kako trapasto moški vedno sprašujejo! Kadar tako tulim, kakor sem pravkar tulila, tedaj denarja ni več.«

Pogledal sem na mizi kupe, ki so bili namenjeni najnim telesnim užitek, in pokimal.

»Prav rad ti verjamem, dragica.«

»Ne bodi ujedljiv, Jerry,« je dejal moj angel. »Dober mož ni nikoli ujedljiv. Seveda ni več denarja, z denarnico vred ga ni več!«

Zaslutil sem nesrečo. Včeraj sem dal Do gospodinjski denar za ves mesec.

»To pomeni, da je bilo vse, kar sem ti dal v denarnici?«

»Točno tako, Jerry!« je tarnala Do. »Nepopisen občutek je, če imaš ves denar v denarnici. Tako prijetno šušlja, kadar jo odpreš. Ljudje te gledajo z vse drugačnimi očmi.«

Temni oblaki so se mi zbirali na čelu.

»Na, dober tek!«

»Kaj meniš s tem, dober tek?« je vprašala Do. »Bodi pameten, Jerry!«

»Jaz?«

»Ti, seveda. Telefoniraj! Znaš biti tako zgovoren.«

»Povsod. Denarnico sem pozabila. Nekje prav gotovo.«

»Nekje?«

»Seveda. Pri peku, pri mesarju, mogoče v zelenjavni trgovini. Ali v mlekarni ali v delikatesi ali v ribarnici, kaj vem kje. Mogoče pri čevljarju, tudi pri njem sem bila. In pri modistki sem bila in v drogeriji in na pošti. Zdaj veš vse, Jerry.«

Nič nisem vedel.

»Poslušaj, draga moja,« sem zagodel, »denarnica mora biti vendar tam, kjer si bila nazadnje.«

»Kako premeten si, dragi mož! Prvič je nakupovanje naporna reč, pri kateri imaš v glavi vse prej kot vrstni red trgovin, drugič sem bila v nekaterih trgovinah najprej naročila in takoj plačala, potem šele šla iskat, četrtič pa...«

»Ze prav,« sem se vdal, »že prav!«

Zatem sem odšel telefonirat. Gospodinjski denar za ves mesec ni pasja figa.

A nisem imel sreče. Po zadnjem pozivu je bilo jasno, da Do razen škatle sardin, ki je ležala pri mesarju, ničesar drugega ni pozabila.

To sem ji vdano povedal.

Sardine?« se je začudila Do. »Zanimivo!«

»Jasno. Tam v tistem kosu papirja na mizi bi morale biti sardine. Če jih torej ni tam, jasno, da...«

Razgrnila je papir in iz njega potegnila denarnico.

»Tukaj je, Jerryček!« je vzkliknila. »Ja, če ne bi imel mene...«

Naježili so se mi lasje. »Kaj, če ne bi imel...«

»Če ne bi imel mene, sem rekla,« je sijala Do, »tedaj namreč že zdavnaj ne bi imel snovi za svoje zgodbe.«